

**DÖVLƏT İMTAHAN
MƏRKƏZİ**

www.dim.gov.az | www.imtahan.az | www.abiturient.az | www.mekteb.edu.az

M.M.Abbaszađe, O.Y.Şelaginov, S.A.Quliyev

**QƏBUL VƏ BURAXILIŞ
İMTAHANLARININ
NƏTİCƏLƏRİNİN
GENDER ASPEKTLƏRİ**

*** 2024-CÜ İL ***

“Abituriyent” jurnalının 12-ci sayına əlavə

BAKI - 2024

M.M.Abbasızadə, O.Y.Şelaginov, S.A.Quliyev

Buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri 2024-cü ildə (Azərbaycan Respublikasının ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulunun və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında)

Təqdim olunan material 2024-cü ildə aparılan qəbul və buraxılış imtahanlarının elmi-statistik təhlilinin bir hissəsidir. Materialda oğlanların və qızların qəbul və buraxılış imtahanlarında nümayiş etdirdikləri bilik və bacarıq səviyyələrinin, test tapşırıqlarına cavablarının, ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı ixtisas seçimində təzahür edən istəklərindəki ümumi və fərqli cəhətlərin, topladıqları balların paylanma histoqramlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin müqayisəli təhlili əks olunub.

Material təhsil işçiləri və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Redaksiyanın ünvanı:

AZ1029, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Davud Aslan küçəsi, 2A.

Telefon: 1653 (DİM-in çağrı mərkəzi),

Whatsapp: (+99450) 225-54-99 (Redaksiya).

Elektron poçt: abiturient.journal@gmail.com

Veb-sayt: www.abiturient.az

***Jurnal Azərbaycan Respublikasının Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınmışdır.***

(Lisənziya B 171, 18 fevral 1999-cu il)

© DİM - "Abituriyent"

QƏBUL VƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNİN GENDER ASPEKTLƏRİ

Bugüntəhsiləictimaitərəqqininənmühümamillərindənbirikimibaxılır. Cəmiyyətin tələblərini ödəmək üçün o daha səmərəli və məqsədyönlü qurulmalıdır. Bu baxımdan, qadınların təhsilin verdiyi imkanlardandolğunistifadətmələrigünün aktualproblemlərindənbiridir.

Təhsil kişilərlə qadınların hüquq bərabərliyini təmin edən təməldir. Fərdi inkişafın təminatçısı da təhsildir. O, eyni zamanda, ölkənin intellektual və mənəvi potensialının əsasıdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 42-ci maddəsində və «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda bütün vətəndaşların təhsil almaq hüququ təsbit olunmuşdur. 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş “Gender bərabərliyinin təminatları haqqında” Qanuna görə, dövlət qadınlara ictimai həyatın bütün sahələrində, o cümlədən təhsildə kişilərlə bərabər imkanlar yaradılmasına təminat verir.

1998-ci ildə Parisdə keçirilən Ümumdünya konfransında qəbul edilmiş “İyirmi birinci əsr üçün ali təhsil: yanaşmalar və praktiki tədbirlər” adlı dünya bəyannaməsində insan hüquqlarının, davamlı inkişafın, demokratiyanın və sülhün təmin olunmasında ali təhsilin çox mühüm rolu olduğu vurğulanıb. Bəyannamə bütün insanların təhsil almaq hüququnu, fərdi bilik və qabiliyyət əsasında ali təhsilin hamı üçün əlçatan olmasının zəruriliyini bir daha təsdiqləyib.

Təqdim olunan materialda qəbul və buraxılış imtahanlarında oğlanların və qızların nümayiş etdirdikləri bilik və bacarıq səviyyələrinin, test tapşırıqlarına cavablarının, ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı ixtisas seçimi ilə bağlı istəklərinin ümumi və fərqli cəhətlərinin, topladıqları balların paylanma histoqramlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin müqayisəli təhlili əks olunub.

Bu material 2024-cü ildə aparılan qəbul və buraxılış imtahanlarının elmi-statistik təhlilinin bir hissəsidir.

1. ALI TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL

Bakalavriat səviyyəsinə qəbul

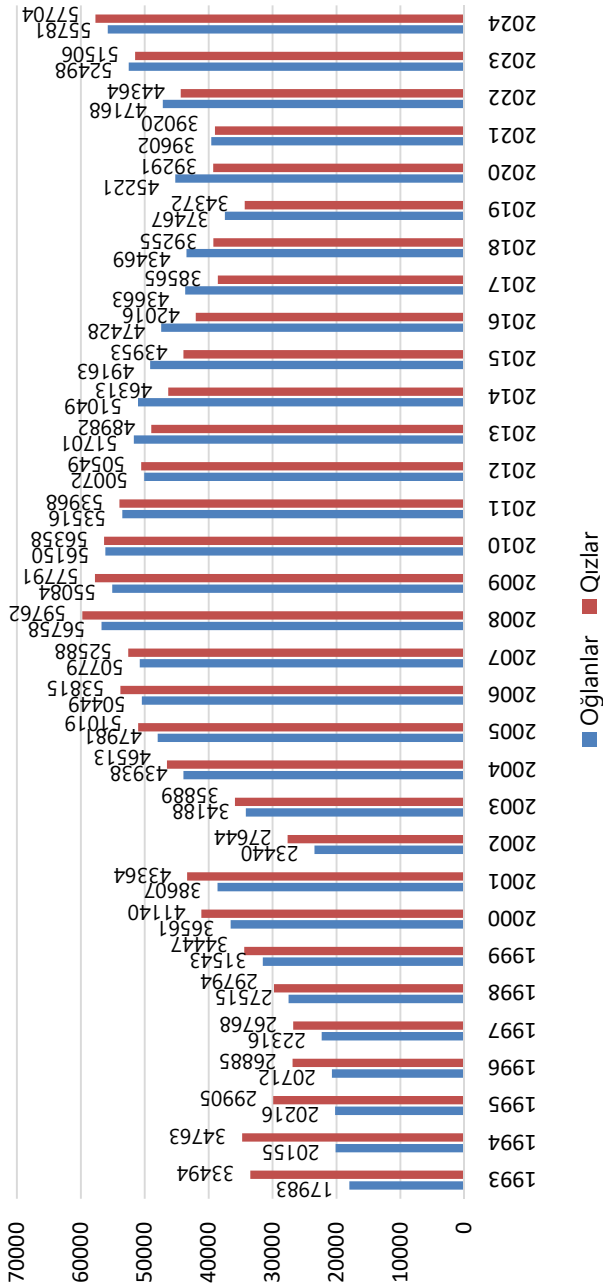
2024/2025-ci tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu DİM tərəfindən “Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu qaydaları”na əsasən aparılıb. Qəbul qaydalarına uyğun olaraq, respublikanın bütün mülki ali təhsil müəssisələrinə, xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə (Müdafiə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Dövlət Sərhəd Xidmətinin təhsil müəssisələri) tələbə qəbulu mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilib.

Məlumdur ki, qəbul planına daxil olan ali təhsil ixtisasları beş qrupa bölünür. I qrupa riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq və aqrar, II qrupa iqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya, III qrupa humanitar və pedaqogika, IV qrupa tibb, kimya, biologiya, psixologiya və aqrar, V qrupa incəsənət, dizayn, musiqi və idman ixtisasları daxildir.

İxtisas qrupları imtahan fənlərinin tərkibinə görə fərqlənib.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı iki mərhələdə həyata keçirilmişdir. I mərhələdə abituriyentlərə ana dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə test tapşırıqları təqdim olunub və toplanıla bilən maksimal bal 300-ə bərabər olub. Tam orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil müəssisələrində 2024-cü ildə bitirən abituriyentlərin buraxılış imtahanındakı nəticələri onların qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticəsi kimi götürülüb və onlar ayrıca imtahan verməyiblər. II mərhələdə abituriyentlərə I ixtisas qrupunda RK altqrupu üzrə riyaziyyat, fizika və kimya, Rİ altqrupu üzrə riyaziyyat, fizika və informatika, II ixtisas qrupu üzrə riyaziyyat, tarix və coğrafiya, III ixtisas qrupunda DT altqrupu üzrə ana dili, ədəbiyyat və tarix, TC altqrupu üzrə ana dili, tarix və coğrafiya, IV ixtisas qrupu üzrə fizika, kimya və biologiya fənlərindən test tapşırıqları təqdim olunub və toplanılan bilən maksimal bal 400-ə bərabər olub. I-IV ixtisas qrupları üzrə müsabiqəyə hər iki mərhələ üzrə birlikdə topladıqları ümumi balları 200-dən, II mərhələ üzrə topladıqları balları 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıblar. V ixtisas qrupu üzrə müsabiqəyə isə I mərhələ üzrə topladıqları balları ixtisasdan asılı olaraq 30, 60 və 120-dən və müvafiq xüsusi qabiliyyət imtahanından müsbət qiymət alan abituriyentlər buraxılıblar.

**1993-2024-CÜ İLLƏR ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABITURİYENTLƏR
TƏRƏFİNDƏN ALI TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLMAQ ÜÇÜN TƏQDİM EDİLƏN ƏRİZƏLƏRİN
SAYININ DİNAMİKASI**

Şəkil 1.1

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün 113485 abituriyent ərizə verib. Onların 49.15%-i oğlan, 50.85%-i qız abituriyent olub. Qeyd edək ki, 2013-2023 illərdə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün ərizə verən abituriyentlər arasında oğlanların sayı qızların sayından, 2024-cü ildə isə qızların sayı oğlanların sayından çox olub. Azərbaycan və rus bölmələrində oğlan və qız abituriyentlərin say nisbəti fərqli olub. Belə ki, Azərbaycan bölməsində qızlar (50.96%) sayca üstünlük təşkil edib, rus bölməsində isə oğlanlarla (50.25%) qızların (49.75%) nisbi sayı demək olar ki, bərabər olub.

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ildə ilk dəfə olaraq orta ixtisas təhsili pilləsi üzrə “subbakalavr” peşə-ixtisas dərəcəsi almış şəxslər (subbakalavrlar) qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə yolu ilə qəbul olmaq hüququna malik olmuşlar. Əgər subbakalavrları da nəzərə alsaq, ümumilikdə ərizə verənlərin sayı 134902 nəfər (46.11%-i oğlanlar, 53.89%-i isə qızlar) olub.

1993-2024-cü illər üzrə oğlan və qız abituriyentlərin sayının dinamikası 1.1 sayılı şəkildə göstərilir. 1992-ci ilə aid məlumatın diaqramda öz əksini tapmaması həmin il abituriyentlərin cinsi mənsubiyyəti haqqında məlumatın qəbul imtahanlarının məlumat bazasına daxil edilməməsi ilə əlaqədardır. Statistik təhlil göstərir ki, Azərbaycan və rus bölmələri üzrə bütövlükdə götürdükdə əvvəlki illərdə ali təhsil müəssisələrinə ərizə verən abituriyentlər içərisində qızların sayı oğlanların sayından üstün olub. Ən böyük fərq 1993 və 1994-cü illərə təsadüf edib. Həmin illərdə qız abituriyentlərin sayı oğlan abituriyentlərin sayından 1.7 dəfə çox olub. Bu, o vaxt ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul kampaniyasının birgə aparılması ilə əlaqədar idi. Çünki, bir qayda olaraq, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd verənlərin böyük əksəriyyəti qızlardan ibarət olur.

Respublikanın müxtəlif bölgələrini təmsil edən oğlan və qız abituriyentlərin say nisbəti müxtəlifdir (bax: cədvəl 1.1 və şəkil 1.2) və bu göstərici geniş diapazonda dəyişir. Bunun səbəbini respublikanın müxtəlif bölgələrini təmsil edən oğlan və qızların qəbul kampaniyasında müxtəlif dərəcədə iştirak etməsi ilə izah etmək olar. Əgər eyni bir zonaya aid olan Yardımlı, Lerik, Masallı və Cəlilabad bölgələrindən olan abituriyentlər arasında qızların nisbi sayı 31-45% təşkil edirsə, respublikanın şimal-qərbində yerləşən Zaqatala və Balakən bölgələrindən olan abituriyentlər arasında onların nisbi sayı 58-59%-dir.

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN
BÖLGƏLƏR ÜZRƏ PAYLANMASI**

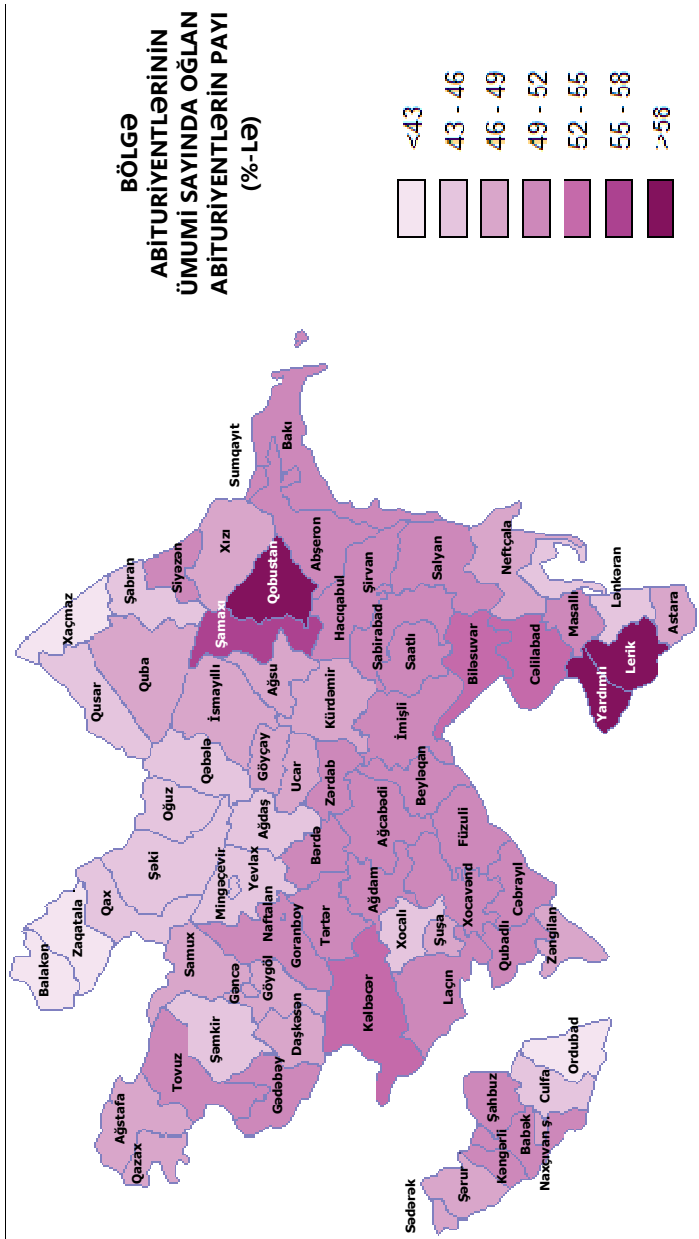
№	B Ö L G Ə	Abit. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
1	Yardımlı rayonu	434	299	68.89	135	31.11
2	Qobustan rayonu	368	218	59.24	150	40.76
3	Lerik rayonu	490	287	58.57	203	41.43
4	Şamaxı rayonu	967	545	56.36	422	43.64
5	Kəlbəcər rayonu	1426	781	54.77	645	45.23
6	Cəlilabad rayonu	1741	949	54.51	792	45.49
7	Biləsuvar rayonu	1098	584	53.19	514	46.81
8	Tərtər rayonu	844	437	51.78	407	48.22
9	Beyləqan rayonu	960	497	51.77	463	48.23
10	Saatlı rayonu	711	368	51.76	343	48.24
11	Siyəzən rayonu	488	252	51.64	236	48.36
12	Şirvan şəhəri	928	479	51.62	449	48.38
13	Cəbrayıl rayonu	849	438	51.59	411	48.41
14	Naxçıvan MR Şahbuz rayonu	235	121	51.49	114	48.51
15	Sumqayıt şəhəri	4772	2454	51.42	2318	48.58
16	Qubadlı rayonu	906	465	51.32	441	48.68
17	Masallı rayonu	1655	845	51.06	810	48.94
18	Ağcabədi rayonu	1333	680	51.01	653	48.99
19	Sabirabad rayonu	1301	660	50.73	641	49.27
20	Hacıqabul rayonu	623	316	50.72	307	49.28
21	Goranboy rayonu	1051	531	50.52	520	49.48
22	Naftalan şəhəri	119	60	50.42	59	49.58
23	Ağdam rayonu	2133	1075	50.40	1058	49.60
24	Gədəbəy rayonu	778	392	50.39	386	49.61
25	Laçın rayonu	1197	603	50.38	594	49.62
26	Zərdab rayonu	520	260	50.00	260	50.00
27	Bakı şəhəri	35891	17944	50.00	17947	50.00
28	Naxçıvan MR Babək rayonu	871	435	49.94	436	50.06
29	Tovuz rayonu	1735	866	49.91	869	50.09
30	Abşeron rayonu	4442	2216	49.89	2226	50.11
31	Salyan rayonu	1279	635	49.65	644	50.35
32	Naxçıvan MR Kəngərli rayonu	206	102	49.51	104	50.49
33	Füzuli rayonu	1270	628	49.45	642	50.55
34	Xocavənd rayonu	158	78	49.37	80	50.63
35	Bərdə rayonu	1705	838	49.15	867	50.85
36	İmişli rayonu	1076	528	49.07	548	50.93
37	Naxçıvan MR Sədərək rayonu	133	65	48.87	68	51.13
38	Ağstafa rayonu	832	406	48.80	426	51.20
39	Samux rayonu	693	337	48.63	356	51.37
40	Daşkəsən rayonu	177	86	48.59	91	51.41
41	Zəngilan rayonu	560	272	48.57	288	51.43

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	B Ö L G Ə	Abit. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
42	Naxçıvan şəhəri	1405	682	48.54	723	51.46
43	Xızı rayonu	169	82	48.52	87	51.48
44	Astara rayonu	1011	487	48.17	524	51.83
45	Qazax rayonu	1084	522	48.15	562	51.85
46	Ucar rayonu	595	286	48.07	309	51.93
47	Kürdəmir rayonu	998	479	48.00	519	52.00
48	Şuşa rayonu	323	154	47.68	169	52.32
49	Naxçıvan MR Şərur rayonu	839	402	47.91	437	52.09
50	İsmayilli rayonu	856	408	47.66	448	52.34
51	Quba rayonu	1915	903	47.15	1012	52.85
52	Gəncə şəhəri	4311	2030	47.09	2281	52.91
53	Ağsu rayonu	614	289	47.07	325	52.93
54	Neftçala rayonu	711	330	46.41	381	53.59
55	Göygöl rayonu	806	373	46.28	433	53.72
56	Göyçay rayonu	979	452	46.17	527	53.83
57	Qəbələ rayonu	1211	554	45.75	657	54.25
58	Mingəçevir şəhəri	1392	635	45.62	757	54.38
59	Ağdaş rayonu	947	425	44.88	522	55.12
60	Şəki rayonu	2030	910	44.83	1120	55.17
61	Lənkəran rayonu	2108	944	44.78	1164	55.22
62	Şəmkir rayonu	1969	879	44.64	1090	55.36
63	Şabran rayonu	580	258	44.48	322	55.52
64	Oğuz rayonu	417	185	44.36	232	55.64
65	Yevlax rayonu	1065	471	44.23	594	55.77
66	Xocalı rayonu	164	72	43.90	92	56.10
67	Qusar rayonu	899	394	43.83	505	56.17
68	Naxçıvan MR Culfa rayonu	428	186	43.46	242	56.54
69	Qax rayonu	481	208	43.24	273	56.76
70	Xaçmaz rayonu	1931	817	42.31	1114	57.69
71	Zaqatala rayonu	1023	427	41.74	596	58.26
72	Balakən rayonu	786	322	40.97	464	59.03
73	Naxçıvan MR Ordubad rayonu	432	176	40.74	256	59.26
74	Xarici dövlətlər	51	7	13.73	44	86.27

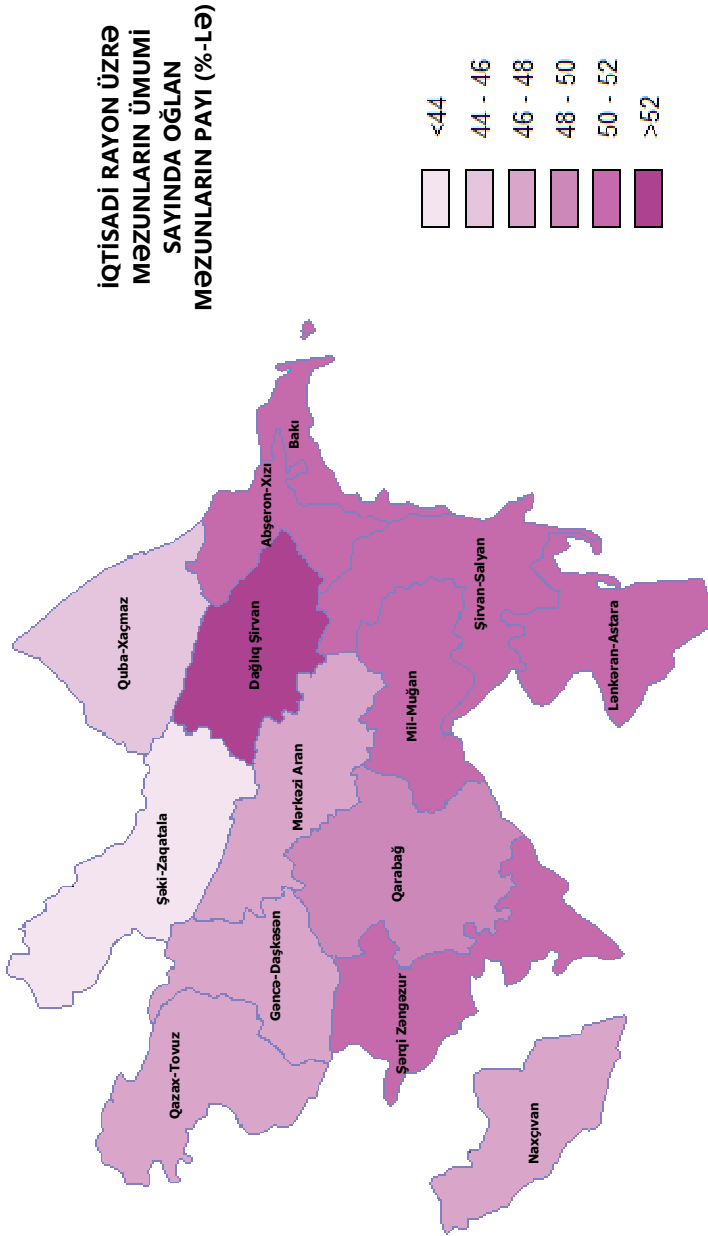
1.3 sayılı şəkildə iqtisadi rayonlar üzrə oğlan və qız abituriyentlərin nisbi sayları göstərilib. Şəkildən də göründüyü kimi, Lənkəran-Astara iqtisadi rayonuna aid olan Yardımlı, Lerik və Cəlilabad rayonlarında, həmçinin Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonuna aid olan Qobustan və Şamaxı rayonlarında oğlanların nisbi sayı 54%-dən yuxarı, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonuna aid olan Zaqatala və Balakən rayonlarında isə 42%-dən aşağıdır. İqtisadi rayonlarda bir neçə rayonun göstəriciləri birləşdiyi üçün oğlanların nisbi sayı ilə qızların nisbi sayı arasındakı fərqlər bölgələrə nisbətən azalmışdır.

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN
BÖLGƏLƏR ÜZRƏ PAYLANMASI**

Şəkil 1.2

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN
İQTİSADI RAYONLAR ÜZRƏ PAYLANMASI**

Şəkil 1.3

“Abituriyentin elektron ərizəsi”ni dolduran gənc öz ərizəsində seçdiyi ixtisasların ardıcılığını qeyd etməklə, əslində, özünün bu və ya digər ixtisas qrupuna istəyini, marağını ifadə edir. Bu amil nəzərə alınaraq ixtisas qrupları üzrə abituriyentlərin istəyini ifadə edən kəmiyyət göstəricisi hesablanıb. Bu zaman ixtisas seçən abituriyentlərdən neçə faizinin həmin ixtisas qrupuna müraciət etməsi nəzərə alınıb. Qeyd edilən kəmiyyət göstəricisi əsasında respublika abituriyentlərini təmsil edən ortastatistik abituriyentin ixtisas qruplarından hər birinə görə istəyi faizlə təyin edilib.

Cədvəl 1.2

OĞLAN ABİTURIYENT				QIZ ABİTURIYENT			
Azərb. bölməsi		Rus bölməsi		Azərb. bölməsi		Rus bölməsi	
Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə
I	36.35	I	41.37	III	33.79	III	37.61
I (RK)	33.25	I (RK)	34.00	III (DT)	33.34	III (DT)	36.64
II	27.01	I (Rİ)	28.49	I	19.40	III (TC)	17.43
I (Rİ)	18.26	II	25.45	II	18.00	I	17.41
III	12.03	III	16.15	I (RK)	17.79	II	16.72
III (DT)	11.47	III (DT)	14.71	III (TC)	10.54	I (RK)	15.56
III (TC)	4.78	III (TC)	10.01	I (Rİ)	10.20	IV	13.28
IV	2.40	IV	4.69	IV	7.55	I (Rİ)	8.81

Cədvəldən görüldüyü kimi, oğlan və qızların ixtisas qruplarına münasibətləri fərqlidir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də hər iki bölmənin ortastatistik oğlan abituriyentinin istəyi ən çox “Riyaziyyat, fizika və mühəndislik” (I qrup) və “İqtisadiyyat və idarəetmə” (II qrup) ixtisaslarıdır. Azərbaycan bölməsində oğlanların 63.36%-nin, rus bölməsində isə 66.82%-nin istəyi bu iki ixtisas qrupuna yönəlib. Bu rəqəmlər oğlan abituriyentlərin texniki, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisaslarına marağının nə dərəcədə yüksək olduğunu göstərir. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, oğlanların I ixtisas qrupuna istəyi II qrupa nəzərən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir.

Ortastatistik qız abituriyentin humanitar ixtisaslardan ibarət III ixtisas qrupuna istəyi daha yüksəkdir. Əvvəlki illərdə rus bölməsinin qız abituriyentləri II ixtisas qrupuna daha çox maraq göstərirdilər və son illərdə onların bu ixtisas qrupuna meyl bir qədər azalıb. 2019-cu ildə rus bölməsindəki qız abituriyentlərin 19.37%-i, 2020-ci ildə 17.82%-i, 2021-ci ildə 20.10%-i, 2022-ci ildə 19.15%-i, 2023-cü ildə 19.04%-i, 2024-cü ildə 16.72% II ixtisas qrupunu seçib.

IV ixtisas qrupunda qızların ixtisas maraqları (istəkləri) oğlanların maraqlarından Azərbaycan bölməsində 3.1, rus bölməsində 2.8 dəfə yüksəkdir. Onu da qeyd edək ki, IV qrup üzrə ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən qız abituriyentlərin sayı oğlanlardan 3.6 dəfə yüksək olub.

Cari ildə də V ixtisas qrupuna həm oğlan, həm də qız abituriyentlərin maraqları yüksək olub. V ixtisas qrupuna istəyin bu dərəcədə yüksək olması daha bu qrupa daxil olan ixtisasların müsabiqəsinin yalnız qəbul imtahanının I mərhələsinin (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının) nəticələri əsasında aparılmasıdır. Bildiyimiz kimi, I-IV ixtisas qruplarında müsabiqə qəbul imtahanının hər iki mərhələsinin nəticələri əsasında aparılır və istənilən halda ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyənlər imtahanın I mərhələsində iştirak edirlər. Bununla yanaşı, cari ilin məzunlarının V ixtisas qrupu üzrə ixtisasların müsabiqəsində buraxılış imtahanının nəticələri əsasında iştirak etmək imkanı olmuşdur və onlar əlavə imtahan verməmişlər. Qeyd olunanlara baxmayaraq, faktiki olaraq, onların bir çoxunun bu qrupa aid olan ixtisaslara marağı çox az olub və yaxud heç olmayıb. Qeyd edək ki, ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən abituriyentlərin cəmi 25.04%-i (oğlanların 30.77%-i, qızların 19.86%-i) V qrupa daxil olan ixtisasları öz ərizələrində qeyd edib.

Respublikanın ayrı-ayrı bölgələrini təmsil edən oğlan və qız abituriyentlərin və subbakalavrların ixtisas qrupları üzrə istəklərinin paylanması müəyyənləşdirilib. Abituriyentləri və subbakalavrları bu və

ya digər ixtisas qrupuna nisbətən daha çox meyil göstərən bölgələr 1.3 sayılı cədvəldə təqdim olunub.

Cədvəldən göründüyü kimi, Zaqatala, Salyan, Qax, Neftçala, Qusar, Astara, Siyəzən, rayonlarında, eləcə də Bakı şəhərinin Qaradağ rayonunda oğlanlar yüksək faizlə (uyğun olaraq, 63.49%, 62.36%, 57.69%, 56.98%, 55.00%, 53.22%, 51.25%, 57.78%) texniki ixtisaslar qrupunu seçiblər. Əvvəlki illərdəki qəbulun nəticələri də göstərir ki, bu bölgələrdə oğlanların texniki ixtisaslara maraqları yüksəkdir və bu, bir əənənəyə çevrilib. Buna səbəb həmin bölgələrdə dəqiq fənlərin, xüsusən, riyaziyyat və fizika fənlərinin tədrisi səviyyəsinin yüksək olması, həmçinin texniki elmlərlə bağlılığı olan sənaye müəssisələrinin mövcudluğudur. Şübhəsiz, müəllimin nüfuzu, yüksək təhsili və pedaqoji bacarığı da şagirdlər arasında fənnin daha dərinədən öyrənilməsinə şərtləndirir. İxtisas seçərkən isə gənclər ən yaxşı bildikləri fənnin daha çox əhəmiyyət kəsb etdiyi ixtisas qrupuna üstünlük verirlər.

Bu il Quba, Şamaxı, Şuşa, Abşeron, Xocalı rayonlarında, Mingəçevir şəhərində, Bakı şəhərinin Xəzər, Qaradağ, Suraxanı və Sabunçu rayonlarında qızlar humanitar ixtisaslara daha çox üstünlük veriblər.

RESPUBLİKANIN BÖLGƏLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN OĞLAN VƏ QIZLARIN İXTİSAS ORUPLARI ÜZRƏ İSTƏKLƏRİNİN PAYLANMASI

İxtisas qrupu	AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ		RUS BÖLMƏSİ	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
I	Salyan rayonu (62.36), Qax rayonu (57.69), Neftçala rayonu (56.98), Qusar rayonu (53.29), Astara rayonu (53.22), Şirvan rayonu (51.25), Bakı ş. Suraxanı rayonu (48.13), Qazax rayonu (47.91), Ağstafa rayonu (47.05), Sumqayıt şəhəri (45.47), Bakı ş. Xəzər rayonu (44.69), Bakı ş. Yasamal rayonu (44.58), Biləsuvar rayonu (44.35)	Qax rayonu (32.96), Neftçala rayonu (30.16), Bakı ş. Pirallahı rayonu (28.03), Salyan rayonu (27.63), Sumqayıt şəhəri (26.84), Şirvan rayonu (26.35), Ağstafa rayonu (26.17), Biləsuvar rayonu (26.07), Astara rayonu (25.94), Tovuz rayonu (25.60), Hacıqabul rayonu (25.59), Bakı ş. Xəzər rayonu (25.49), Sabirabad rayonu (25.18), Bakı ş. Nizami rayonu (25.02)	Zaqatala rayonu (63.49), Bakı ş. Qoradag rayonu (57.78), Qusar rayonu (55.00), Bakı ş. Nizami rayonu (47.74), Sumqayıt şəhəri (46.67), Bakı ş. Sabuncu rayonu (45.83), Bakı ş. Suraxanı rayonu (45.26), Bakı ş. Xətai rayonu (45.17), Bakı ş. Bineqedi rayonu (43.74), Quba rayonu (43.37), Bakı ş. Yasamal rayonu (41.80), Bakı ş. Nəsimi rayonu (39.44)	Balakan rayonu (33.33), Zaqatala rayonu (30.77), Qusar rayonu (24.22), Sumqayıt şəhəri (23.88), Bakı ş. Sabuncu rayonu (21.94), Bakı ş. Qoradag rayonu (21.25), Abseron rayonu (21.02), Bakı ş. Xətai rayonu (20.00), Bakı ş. Nizami rayonu (19.48), Bakı ş. Suraxanı rayonu (19.18), Xaçmaz rayonu (18.57), Bakı ş. Səbail rayonu (17.56)
II	Zardab rayonu (42.66), Naxçıvan MR Kəngərli rayonu (41.96), Naxçıvan şəhəri (41.69), Naxçıvan MR Culfalıq rayonu (41.21), Naxçıvan MR Ordubad rayonu (41.18), Naxçıvan MR Babək rayonu (39.74), İmişli rayonu (38.58), Cəbrayıl rayonu (38.46), Naxçıvan MR Şarur rayonu (37.95), Kəlbəcər rayonu (37.78), Ağdam rayonu (37.12)	Naxçıvan MR Kəngərli rayonu (29.94), Cəbrayıl rayonu (27.83), Balakan rayonu (27.64), Xocalı rayonu (26.98), Ağdam rayonu (26.69), Bakı ş. Nərimanov rayonu (26.56), Ağsu rayonu (26.34), Zaqatala rayonu (26.25), Zardab rayonu (25.30), Bakı ş. Bineqedi rayonu (25.27), Laçın rayonu (25.23)	Xaçmaz rayonu (29.17), Bakı ş. Səbail rayonu (28.66), Bakı ş. Nəsimi rayonu (28.31), Bakı ş. Nərimanov rayonu (27.36), Gəncə şəhəri (27.33), Sumqayıt şəhəri (26.67), Bakı ş. Yasamal rayonu (25.56), Abseron rayonu (25.32), Bakı ş. Nizami rayonu (24.86), Bakı ş. Xətai rayonu (24.65), Bakı ş. Bineqedi rayonu (24.37), Quba rayonu (24.10), Bakı ş. Suraxanı rayonu (23.16)	Bakı ş. Nərimanov rayonu (23.77), Lənkəran rayonu (23.73), Bakı ş. Xəzər rayonu (22.64), Sumqayıt şəhəri (22.39), Bakı ş. Xətai rayonu (22.22), Balakan rayonu (20.37), Bakı ş. Bineqedi rayonu (20.29), Abseron rayonu (19.75), Bakı ş. Səbail rayonu (19.64), Bakı ş. Suraxanı rayonu (19.18)
III	Kəlbəcər rayonu (17.71), Şamaxı rayonu (16.36), Saath rayonu (15.97), Yarıdmtli rayonu (15.15), Lənkəran rayonu (14.86), Masallı rayonu (14.77), Goranboy rayonu (14.62), Bakı ş. Nərimanov rayonu (14.57), Gədəbəy rayonu (14.51), Naxçıvan MR Ordubad rayonu (14.44), Səki rayonu (14.34), Barda rayonu (14.33), Naxçıvan MR Kəngərli rayonu (14.29), Cəllilabad rayonu (14.18), İmişli rayonu (14.01)	Şamaxı rayonu (45.29), Sıxa rayonu (42.92), Xocalı rayonu (41.27), Cəllilabad rayonu (39.94), Masallı rayonu (39.74), Kəlbəcər rayonu (39.06), Oğuz rayonu (38.96), Qobuistan rayonu (38.66), Xızı rayonu (38.61), Bakı ş. Qoradag rayonu (37.71), Barda rayonu (37.31), Tərter rayonu (36.83), Abseron rayonu (36.65), Ağdam rayonu (36.13), Naxçıvan MR Babək rayonu (36.05)	Abseron rayonu (20.78), Bakı ş. Səbail rayonu (19.87), Bakı ş. Xəzər rayonu (18.64), Bakı ş. Suraxanı rayonu (18.42), Gəncə şəhəri (18.02), Bakı ş. Nəsimi rayonu (17.87), Bakı ş. Nərimanov rayonu (17.70), Bakı ş. Bineqedi rayonu (17.54), Bakı ş. Sabuncu rayonu (17.08), Bakı ş. Yasamal rayonu (15.20), Sumqayıt şəhəri (12.89)	Quba rayonu (55.17), Bakı ş. Xəzər rayonu (44.34), Bakı ş. Qoradag rayonu (43.75), Bakı ş. Suraxanı rayonu (42.92), Abseron rayonu (42.04), Bakı ş. Sabuncu rayonu (41.73), Mingəçevir şəhəri (41.18), Bakı ş. Bineqedi rayonu (39.86), Xaçmaz rayonu (39.29), Bakı ş. Nəsimi rayonu (37.78), Bakı ş. Nərimanov rayonu (35.43), Bakı ş. Yasamal rayonu (35.37), Bakı ş. Xətai rayonu (35.35), Gəncə şəhəri (34.15)
IV	Lerik rayonu (8.08), Yarıdmtli rayonu (7.32), Daşkəsən rayonu (6.54), Masallı rayonu (6.36), Cəllilabad rayonu (5.88), Lənkəran rayonu (5.66), Göyçey rayonu (5.66), Ağdış rayonu (5.61), Zaqatala rayonu (5.37), Mingəçevir şəhəri (5.10), Goranboy rayonu (4.98), Füzuli rayonu (4.97)	Naxçıvan MR Sahbuaz rayonu (20.24), Naxçıvan şəhəri (17.19), Şirvan şəhəri (15.09), Naxçıvan MR Kəngərli rayonu (14.01), Oğuz rayonu (13.31), Gəncə şəhəri (12.75), Şamkir rayonu (12.70), Tovuz rayonu (12.53), Naxçıvan MR Culfalıq rayonu (12.06), Beyləqan rayonu (11.75), Naxçıvan MR Şarur rayonu (11.58), Göygöl rayonu (11.53)	Qusar rayonu (8.00), Quba rayonu (7.23), Gəncə şəhəri (7.21), Bakı ş. Nəsimi rayonu (6.03), Bakı ş. Yasamal rayonu (5.70), Bakı ş. Səbail rayonu (5.21), Bakı ş. Xətai rayonu (4.93), Bakı ş. Nərimanov rayonu (4.93), Bakı ş. Qoradag rayonu (4.44)	Qusar rayonu (25.00), Gəncə şəhəri (21.14), Zaqatala rayonu (19.23), Lənkəran rayonu (18.64), Balakan rayonu (16.67), Mingəçevir şəhəri (15.69), Quba rayonu (15.52), Bakı ş. Yasamal rayonu (13.27), Bakı ş. Nəsimi rayonu (13.12), Bakı ş. Nizami rayonu (12.99)

Qeyd: Seçmədə qəbul kampaniyasında iştirak etmək üçün müvafiq ediblərin sayı. Azərbaycan bölməsində isə 50-dən az olmalıyan bölgələr iştirak edir.

Qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında ixtisas qrupları üzrə abituriyentlərin balları hesablanmış və toplanılan ballar seçməsi artan istiqamətdə nizamlanmışdır. Bundan sonra ayrı-ayrı ixtisas qrupları daxilində balların müşahidə edilən qiymətlər diapazonu müəyyən edilmiş, həmin diapazon bərabər intervallara bölünmüş və ballarına görə hər bir intervalda yerləşən abituriyentlərin sayı (tezliklər) hesablanmışdır. Tezliklərin abituriyentlərin ümumi sayına nisbəti əsasında nisbi tezliklər müəyyən edilmişdir.

Qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin nəticələri əsasında hesablanmış bal intervalları və uyğun nisbi tezliklər statistik sıra adlanır. Statistik sıra çox vaxt qrafik-histoqram şəklində təsvir edilir. Qeyd etmək lazımdır ki, təcrübədə həm simmetrik, həm də sağtərəfli (müsbət) və soltərəfli (mənfi) asimmetriyalı histoqramlara rast gəlmək mümkündür.

Histoqramları sağtərəfli asimmetriyalı seçmələrdə ortastatistik nəticə göstərən abituriyentə nəzərən zəif nəticə göstərənlərin sayı (rastgəlmə ehtimalı) yüksək nəticə göstərənlərin sayından çox, soltərəfli asimmetriyaya malik seçmələrdə azdır. Simmetrik histoqramlarda isə ortastatistik abituriyentə nəzərən yüksək və zəif nəticə göstərən abituriyentlərin rastgəlmə ehtimalı eynidir.

Aşağıdakı qrafiklərdə (1.1-1.4 sayılı) oğlan və qız abituriyentlərin topladıqları balların paylanma histoqramları ixtisas qrupları üzrə təsvir edilib. Histoqramlara əlavə olaraq balların paylanmasının əsas statistik göstəriciləri və paylanma funksiyaları da göstərilib.

Qrafiklərdən görüldüyü kimi, I və II qruplarda abituriyentlərin topladıqları balların paylanma histoqramları bir-birinə oxşayır və sağtərəfli asimmetriyaya malikdir. Bu o deməkdir ki, yüksək nəticə göstərən abituriyentlərə nəzərən zəif nəticə göstərən abituriyentlər sayca üstünlük təşkil edir. III qrupda asimmetriya azdır. IV qrupda isə histoqram, demək olar ki, simmetrikdir və balların paylanması müntəzəmdir.

Qrup: I

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 257.402

Ortakvadratik meyil: 160.35

Moda: 90

Mediana: 217.16

Minimal bal: 15.8

Maksimal bal: 697.5

Abituriyentlərin sayı: 19209

Riyazi gözləmə: 293.241

Ortakvadratik meyil: 159.18

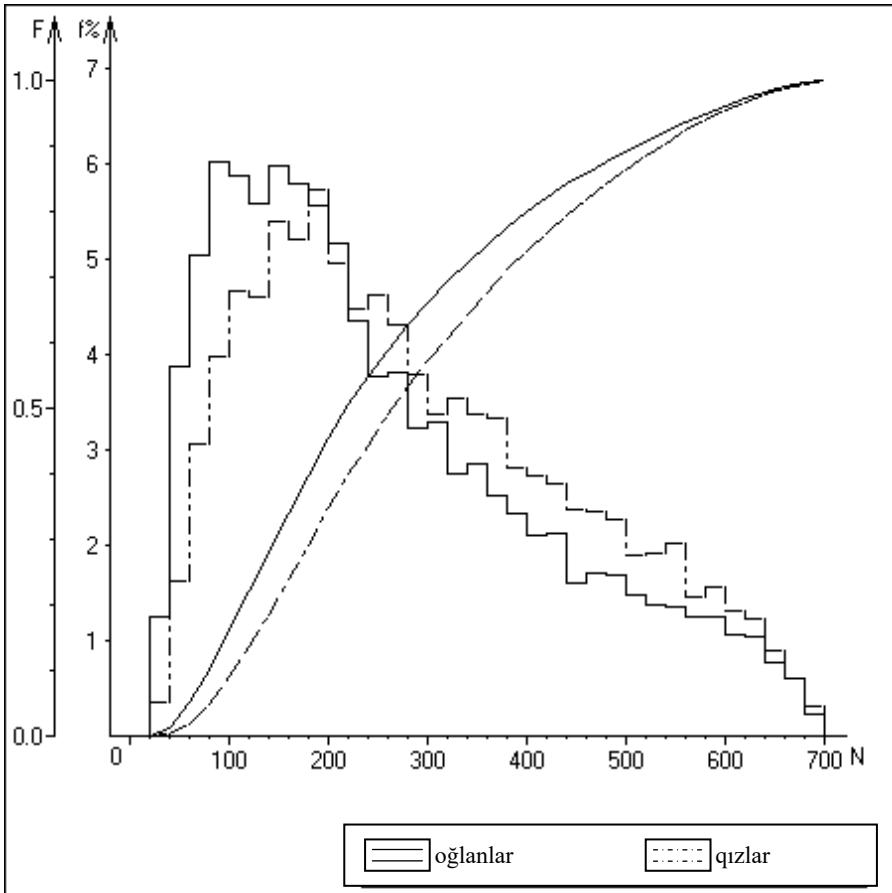
Moda: 190

Mediana: 263.59

Minimal bal: 26.4

Maksimal bal: 700.0

Abituriyentlərin sayı: 10606

Qrafik 1.2

Qrup: II

Cins : kişi

Cins : qadın

Riyazi gözləmə : 205.277

Ortakvadratik meyil : 133.41

Moda : 90

Mediana : 169.79

Minimal bal : 5.0

Maksimal bal : 689.9

Abituriyentlərin sayı : 14168

Riyazi gözləmə : 216.230

Ortakvadratik meyil : 131.88

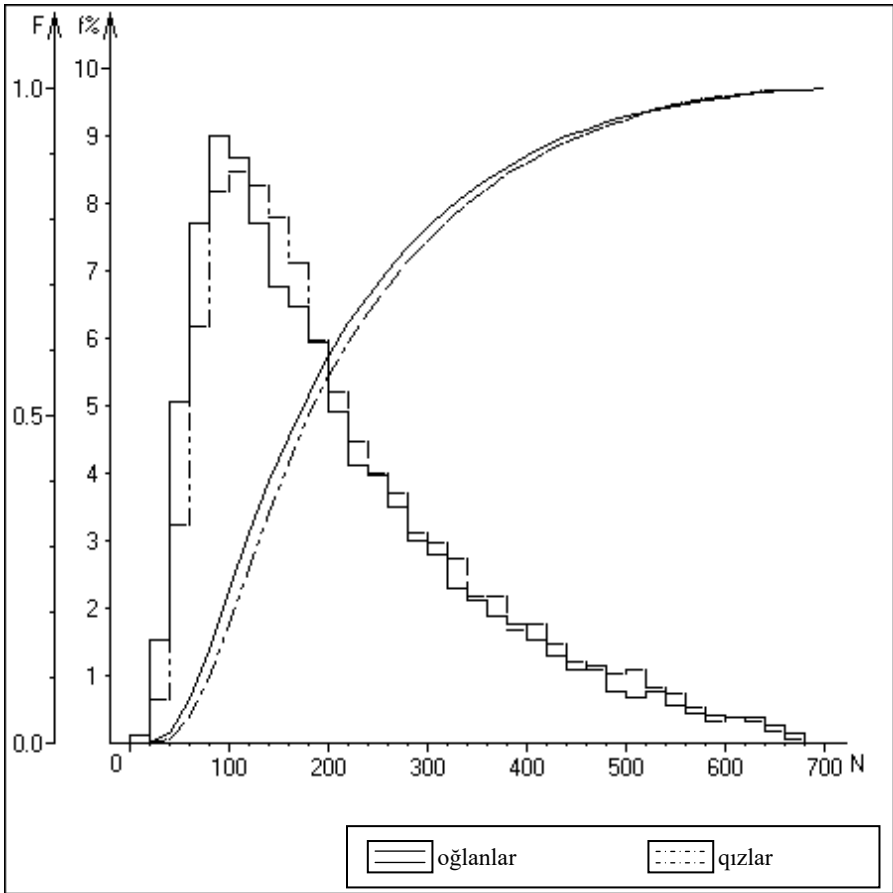
Moda : 110

Mediana : 179.51

Minimal bal : 5.8

Maksimal bal : 700.0

Abituriyentlərin sayı : 9794

Qrup: III

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 292.093

Riyazi gözləmə: 304.092

Ortakvadratik meyil: 164.08

Ortakvadratik meyil: 152.43

Moda: 190

Moda: 190

Mediana: 260.97

Mediana: 285.15

Minimal bal: 0.0

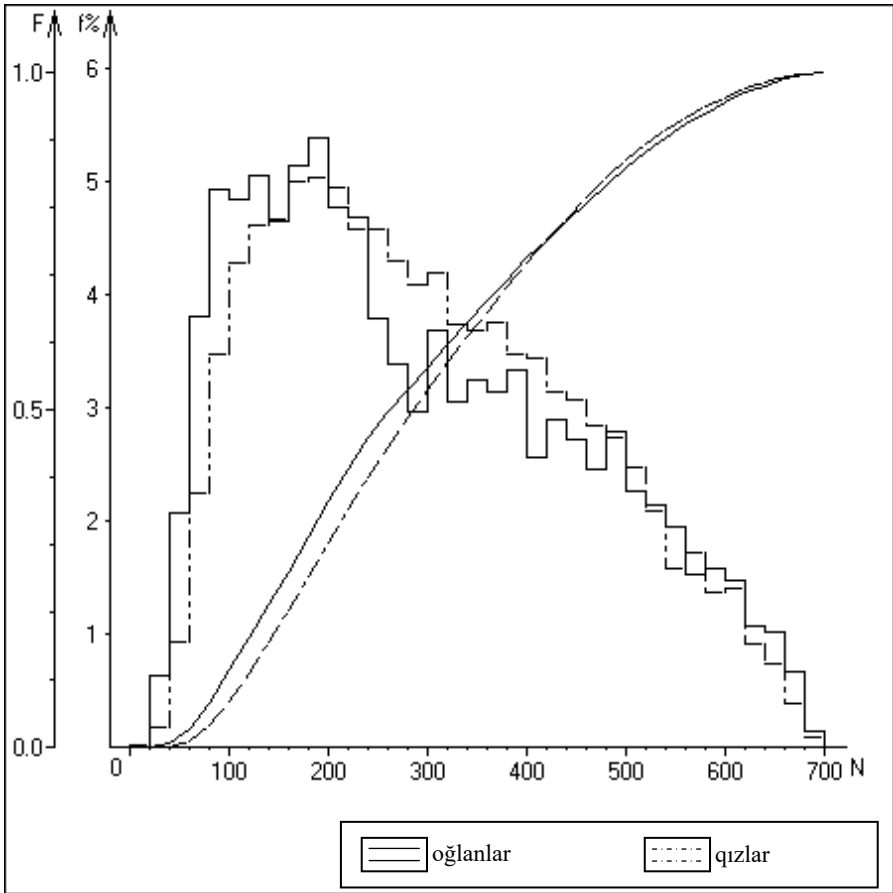
Minimal bal: 0.0

Maksimal bal: 692.3

Maksimal bal: 692.5

Abituriyentlərin sayı: 6658

Abituriyentlərin sayı: 19207

Qrup: IV

Cins : kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 388.311

Ortakvadratik meyil: 187.53

Moda: 630

Mediana: 408.11

Minimal bal: 14.5

Maksimal bal: 690.9

Abituriyentlərin sayı: 1390

Riyazi gözləmə: 357.913

Ortakvadratik meyil: 166.77

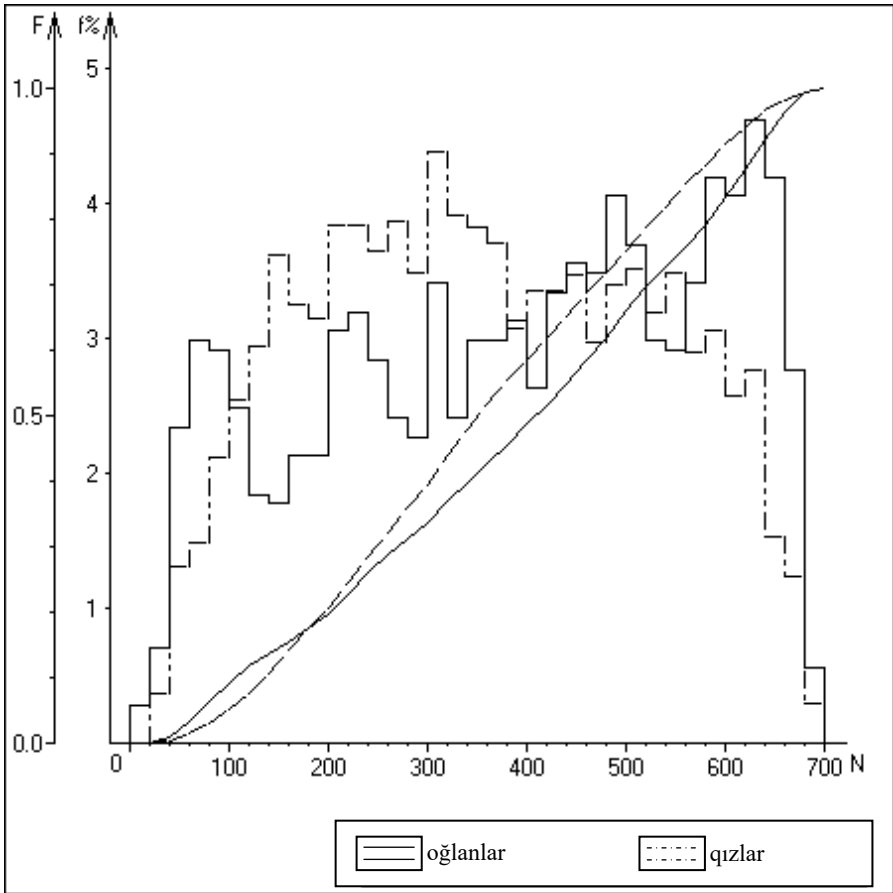
Moda: 310

Mediana: 350.40

Minimal bal: 25.6

Maksimal bal: 697.0

Abituriyentlərin sayı: 4560

I, II və III ixtisas qruplarında qız abituriyentlərin orta bal göstəriciləri oğlan abituriyentlərin orta bal göstəricilərindən, IV ixtisas qrupunda isə oğlan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri qız abituriyentlərin orta bal göstəricilərindən yüksəkdir. Son illərdə IV qrupda oğlan abituriyentlərin nəticələri qız abituriyentlərin nəticələri ilə müqayisədə daha yüksəkdir. Düşünürük ki, bunun əsas səbəbi bu qrupa ərizə verən oğlanların içərisində məqsədyönlü şəkildə tibb ixtisaslarına qəbul olmaq istəyənlərin payının artmasıdır. Belə ki, qızlarla müqayisədə oğlanlar IV qrupda pedaqogika, kimya və biologiya ixtisaslarına meyil etməzlər, qızlar isə oğlanlar kimi tibb ixtisaslarına daha çox meyil etsələr də, tibb ixtisasları ilə yanaşı bu ixtisasları da ərizələrində qeyd edirlər. Nəticədə, qızlar arasında yüksək hazırlıqlı abituriyentlərlə yanaşı, aşağı və orta hazırlıqlı abituriyentlər də IV qrupa ərizə verirlər. Belələri, yəni yüksək bal toplayacaqlarından tam əmin olmayanlar oğlanlar arasında azlıq təşkil edir.

Qeyd edilən seçmələrin histoqramı və paylanma funksiyasının dəyişmə xarakteri göstərir ki, I ixtisas qrupunda yüksək ballar diapazonunda qız abituriyentlər nisbi sayına görə oğlan abituriyentlərlə müqayisədə üstünlük təşkil edir. IV ixtisas qrupunda oğlanlar arasında zəif və yüksək hazırlıqlı abituriyentlərin payı qızlara nisbətən daha çoxdur. I və III ixtisas qruplarında aşağı ballar diapazonunda oğlan abituriyentlər nisbi sayına görə üstünlük təşkil edir. II qrupda isə digər qruplarla müqayisədə oğlan və qız abituriyentlərin nəticələri bir-birinə daha yaxındır.

Aparılmış araşdırmalar nəticəsində ali təhsil müəssisələrinə imtahan vermiş oğlan və qız abituriyentlərin ortostatistik portreti müəyyən edilib (cədvəl 1.4). I mərhələdə Azərbaycan bölməsində ortostatistik qız abituriyent Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 61.16, riyaziyyatdan 32.69, ingilis dilindən 46.59, rus dilindən 37.03, II mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 52.00, ədəbiyyatdan 43.47, riyaziyyatdan 31.38, fizikadan 37.36, kimyadan 32.52, biologiyadan 48.74, tarixdən 32.11, informatikadan 32.31, coğrafiyadan 23.15 faizinə düzgün cavab verib. Ortostatistik oğlan abituriyent isə I mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 51.15, riyaziyyatdan 31.72, ingilis dilindən 38.44, rus dilindən 28.01, II mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 46.47, ədəbiyyatdan 39.13, riyaziyyatdan 29.44, fizikadan 32.51, kimyadan 24.01, biologiyadan 54.11, tarixdən 33.10, informatikadan 34.82, coğrafiyadan 26.54 faizini düzgün cavablandırır.

Təhlil göstərir ki, hər iki bölmədə riyaziyyat, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri istisna olmaqla, qalan bütün imtahan fənləri üzrə qız abituriyentlərin göstəriciləri üstündür. Hər iki bölmədə həm I mərhələ, həm də II mərhələ üzrə orta ballara görə qız abituriyentlər oğlan abituriyentlərdən çox üstün olublar. Bu fərq ana dili, xarici dil və kimya

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

fənlərində daha çox nəzərə çarpır. Tarix, riyaziyyat və informatika fənləri üzrə isə göstəricilər bir-birinə yaxındır. I mərhələ üzrə ümumi balların fərqi Azərbaycan bölməsində 19.1, rus bölməsində 16.78, II mərhələ üzrə müvafiq olaraq, 22.19 və 24.09, hər iki mərhələ üzrə bütövlükdə, müvafiq olaraq, 38.49 və 38.81 bala bərabərdir.

Cədvəl 1.4

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA
DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ**

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
<i>I mərhələ üzrə</i>				
Azərbaycan (rus) dili	51.15	61.16	58.89	67.98
Riyaziyyat	31.72	32.69	35.31	34.97
İngilis dili	38.44	46.59	54.25	62.33
Rus dili	28.01	37.03	---	---
Orta bal (I mərhələ)	120.08	139.18	148.42	165.20
<i>II mərhələ üzrə</i>				
Azərbaycan (rus) dili (III qrup)	46.47	52.00	43.65	54.69
Ədəbiyyat (III qrup)	39.13	43.47	36.46	47.93
Riyaziyyat (I,II qruplar)	29.44	31.38	29.94	32.24
Fizika (I,IV qruplar)	32.51	37.36	31.13	33.64
Kimya (I,IV qruplar)	24.01	32.52	22.87	30.81
Biologiya (IV qrup)	54.11	48.74	47.28	43.02
Tarix (II,III qruplar)	33.10	32.11	27.76	27.17
İnformatika (I qrup)	34.82	32.31	34.50	32.52
Coğrafiya (II,III qruplar)	26.54	23.15	23.44	21.49
Orta bal (II mərhələ)	108.57	130.76	106.16	130.25
Orta bal (I və II mərhələ, I-IV qruplar)	249.29	287.78	265.30	304.11

Qəbul olan oğlan və qız abituriyentlərin test tapşırıqlarına düzgün cavablarının ortastatistik göstəriciləri 1.5 sayılı cədvəldə təqdim olunub.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Cədvəldən görüldüyü kimi, ümumilikdə, tam seçmədə olduğu kimi, ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlər altseçməsində də ortastatistik qız abituriyentin nəticələri oğlan abituriyentin nəticələrindən daha yüksəkdir. Sadəcə, bu fərq bir qədər azalmış, hətta bəzi fənlərdən oğlan abituriyentlərin göstəriciləri daha yüksək olmuşdur.

Cədvəl 1.5

**QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN
TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ
ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ**

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
<i>I mərhələ üzrə</i>				
Azərbaycan (rus) dili	71.67	78.15	71.21	77.53
Riyaziyyat	52.87	50.59	48.73	43.34
İngilis dili	58.05	65.63	69.29	74.80
Rus dili	45.79	53.11	---	---
Orta bal (I mərhələ)	181.56	193.22	189.15	195.61
<i>II mərhələ üzrə</i>				
Azərbaycan (rus) dili (III qrup)	58.93	66.86	56.50	64.81
Ədəbiyyat (III qrup)	53.24	58.06	55.27	62.69
Riyaziyyat (I,II qruplar)	44.21	46.71	41.87	44.05
Fizika (I,IV qruplar)	47.07	49.72	42.20	43.41
Kimya (I,IV qruplar)	39.42	48.76	33.99	42.51
Biologiya (IV qrup)	65.50	59.69	57.16	52.81
Tarix (II,III qruplar)	47.72	45.27	40.89	35.82
İnformatika (I qrup)	52.34	46.45	49.63	46.24
Coğrafiya (II,III qruplar)	40.58	37.37	34.20	31.46
Orta bal (II mərhələ)	170.13	191.65	155.38	175.27
Orta bal (I və II mərhələ,I – IV qruplar)	356.97	387.62	351.64	374.83

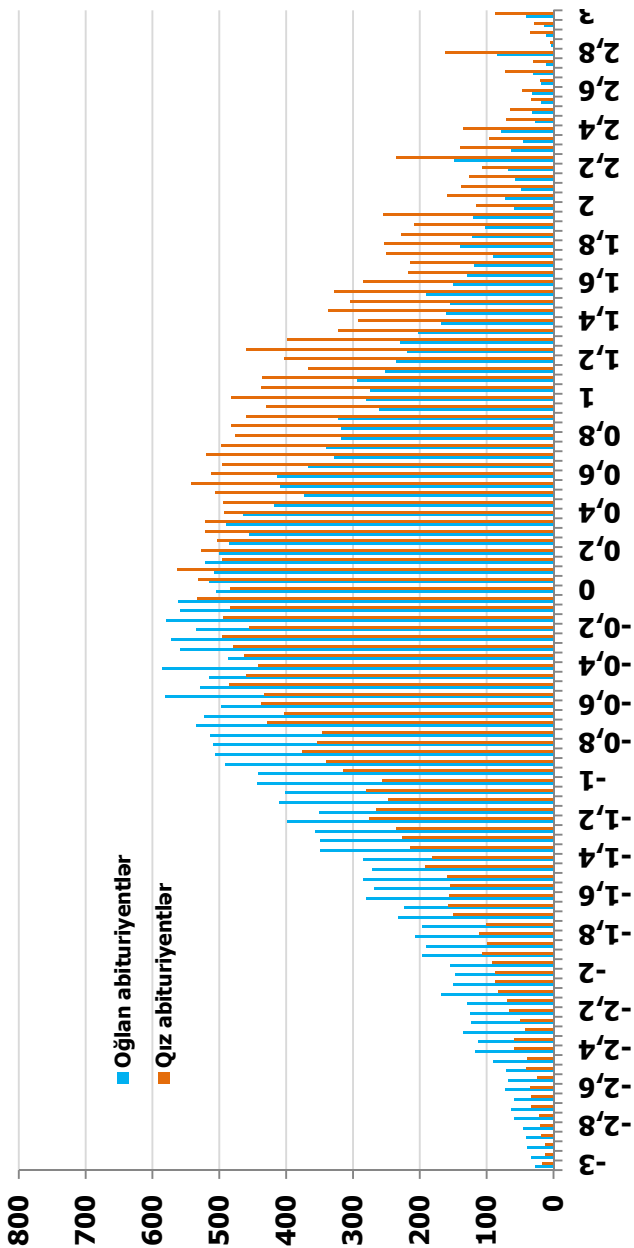
Son illər DİM test tapşırıqları bankının parametrləndirilməsi üzrə bir sıra tədbirlər həyata keçirir: test tapşırıqlarının sınaqdan keçirilməsi və sonradan nəticələrinin emalı – test tapşırıqlarının kalibrənməsi aparılır. Test tapşırıqlarının parametrləndirilməsi iki model – Rasch və ikiparametrlilik logistik model əsasında həyata keçirilir. Rasch modelində bütün test tapşırıqları eyni diskriminasiya (ayırmaq) göstəricisinə malikdir. Bu, əslində, çox sərt fərziyyədir və praktikada özünü nadir hallarda doğruldu. İkiparametrlilik logistik modeldə isə test tapşırıqlarının diskriminasiya göstəriciləri bir-birindən fərqlənir. Bu modelin Rasch modelinə nəzərən üstünlüyü onun empirik (real) məlumatlarla daha yüksək uzlaşma səviyyəsinə malik olmasıdır. İkiparametrlilik logistik model əsasında bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi BILOG-MG proqram təminatı əsasında aparılır.

Yeni testlərin tərkibində parametrləndirilmiş tapşırıqlardan istifadə edilməsi testləşdirmə aparılan fənn üzrə qabiliyyət göstəricisi şkalasına yeni test tapşırıqlarının əlavə edilməsinə imkan verir. Beləliklə, kalibrənmə həyata keçirildikdən sonra eyni tapşırıqlara malik olmayan müxtəlif testlərin nəticələrini müqayisə etmək imkanı yaranır. Bununla yanaşı müxtəlif imtahanlarda eyni imtahan iştirakçılarının olması da, bu imtahanlardakı testlərin nəticələrini müqayisə etmək imkanı verir.

Bu il Azərbaycan dili və riyaziyyat fənlərindən imtahan testləri tərtib edilərkən məhz ikinci metoddan istifadə olunmuşdur. Bu da bütün ixtisas qruplarında imtahan verən abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin elmi cəhətdən əsaslandırılmış müqayisəsinə aparmağa imkan vermişdir.

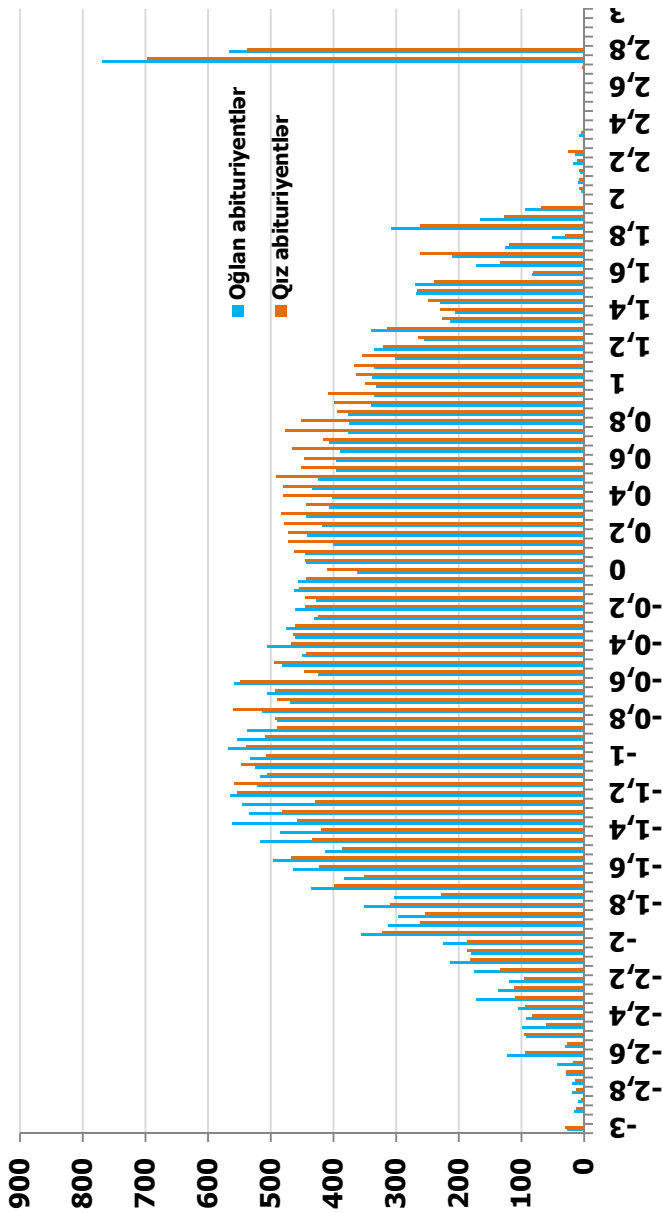
Qəbul imtahanlarında iştirak edən oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasını əks etdirən histogramların (bax: qrafik 1.5 və 1.6) müqayisəsi qızların həm Azərbaycan dili, həm də riyaziyyatdan üstünlüyə malik olduğunu göstərir. Lakin riyaziyyat fənni üzrə bu üstünlük Azərbaycan dilindən fərqli olaraq çox cüzdür.

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİ ÜZRƏ
QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2024-CÜ İLİN MƏZUNLARI)**

Qrafik 1.5

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN RİYAZİYYAT FƏNNİ ÜZRƏ
QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2024-CÜ İLİN MƏZUNLARI)**

Qrafik 1.6

Azərbaycan dili üzrə qabiliyyət səviyyəsinin paylanmasını əks etdirən histoqramların (1.5 sayılı qrafik) müqayisəsi göstərir ki, nisbətən yüksək qabiliyyət intervalında qızlar, aşağı qabiliyyət intervalında isə oğlanlar sayca üstünlük təşkil edir. Histoqramlar üzrə hesablamalar göstərir ki, hər 100 qız abituriyentdən 55–56-nın qabiliyyəti 0.05 loqitdən yüksək olduğu halda, hər 100 oğlan abituriyentdən qabiliyyətləri həmin intervalda yerləşənlərin sayı cəmi 38–39 nəfərdir. Beləliklə, bu intervalda fərq 17% təşkil edir.

Riyaziyyat fənni üzrə qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasında isə bir qədər başqa mənzərə müşahidə olunur (1.6 sayılı qrafikə bax). Burada oğlan abituriyentlərin qabiliyyət göstəriciləri qızların göstəricilərinə yaxın olmuşdur. Azərbaycan dilindən fərqli olaraq riyaziyyat fənni üzrə oğlan və qızların qabiliyyət səviyyələrinin paylanmaları arasındakı fərq kiçikdir.

Qabiliyyətlərin ortakvadratik meyillə ifadə edilmiş vahidlərdə fərqlərini müqayisə etdikdə də həmin nəticəyə gəlmək mümkündür. Azərbaycan dili üzrə ümumi paylanmanın ortakvadratik meyilinin $\sigma_a=1.154$ olduğunu nəzərə alsaq, onda fərq aşağıdakı kimi olacaq:

$$\frac{0.209 + 0.242}{1.154} = 0.39\sigma_a$$

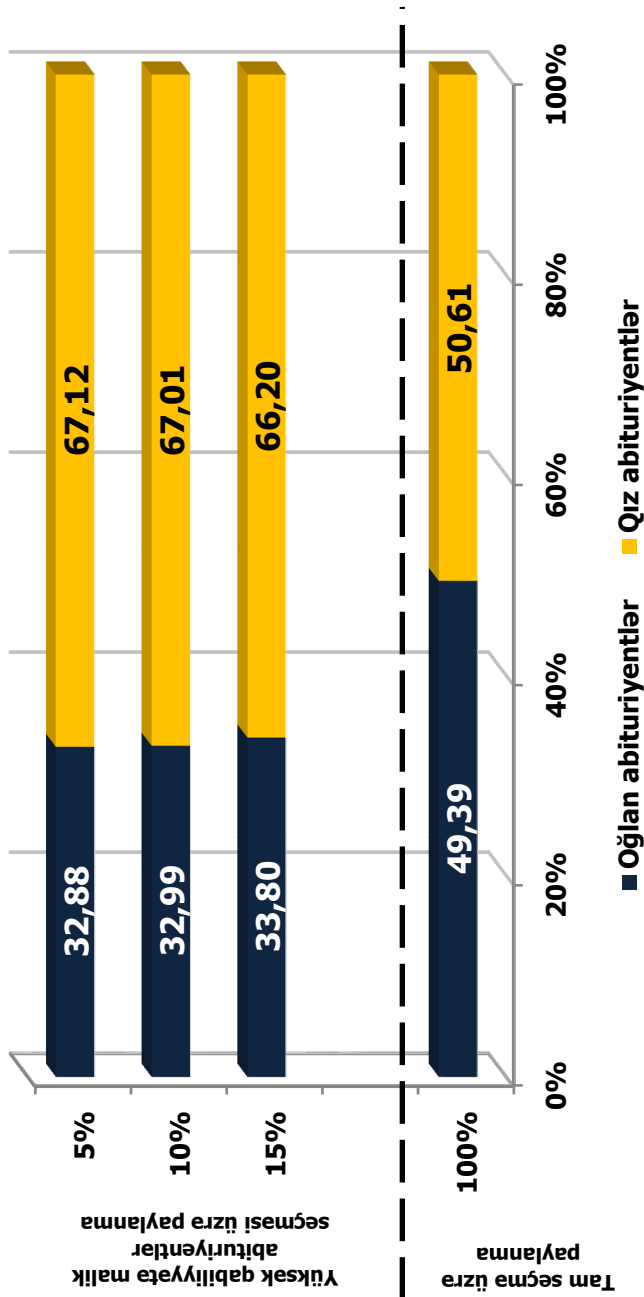
Riyaziyyat üzrə ümumi paylanmanın ortakvadratik meyilinin $\sigma_r=1.222$ olduğunu nəzərə alanda fərq:

$$\frac{-0.198 + 0.264}{1.222} = 0.05\sigma_r$$

olur.

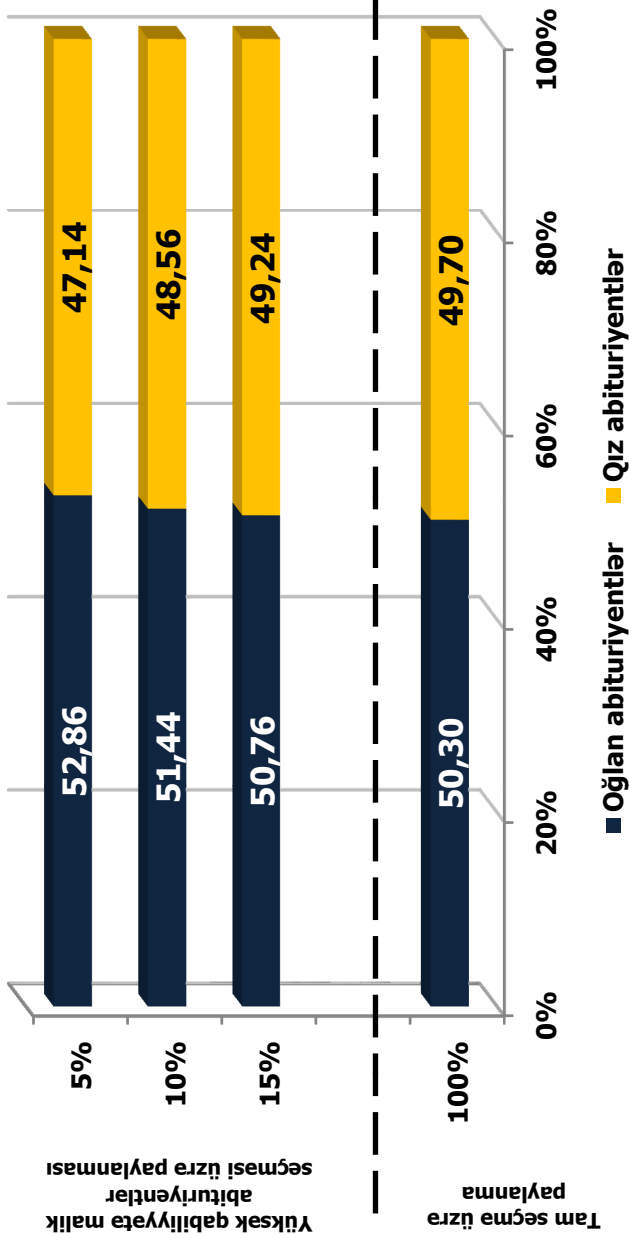
Beləliklə, oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələri arasındakı fərq müvafiq ortakvadratik meyilin Azərbaycan dilində 39, riyaziyyatda isə 5 faizinə bərabərdir.

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLÜSÜ**

Şəkil 1.4

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ OĞLAN VƏ
QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLGÜSÜ**

Şəkil 1.5

1.4 və 1.5 sayılı diaqramlarda oğlan və qızların tam seçmənin 5, 10 və 15%-ni təşkil edən altseçmələri üzrə Azərbaycan dili və riyaziyyatdan qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin nisbi sayları faizlə təqdim edilmişdir. Diaqramlardan görüldüyü kimi, Azərbaycan dilindən ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5%-li altseçmədə hər 100 abituriyentdən 67–68-i qız, 32–33-i oğlan, riyaziyyatdan ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5%-li altseçmədə hər 100 abituriyentin 47-48-u oğlan, 52–53-si qızıdır.

Qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin ixtisas qrupları üzrə tərkibinin (bax: cədvəl 1.6 və 1.7) təhlili göstərir ki, Azərbaycan dili üzrə yüksək qabiliyyətə malik olan oğlanların III ixtisas qrupuna istəkləri tam seçməni təmsil edən ortastatistik oğlan abituriyentin həmin qrupa nümayiş etdirdiyi istəkdən yüksəkdir. Doğrudan da, 5%-li altseçmə səviyyəsində III ixtisas qrupunun oğlan abituriyentlərinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən təxminən 2.0 dəfə artmışdır. Azərbaycan dilindən yüksək qabiliyyətə malik oğlan abituriyentlər III ixtisas qrupu ilə yanaşı, IV ixtisas qrupuna da üstünlük verirlər (nisbi sayı isə təxminən 5.1 dəfə çox olub). Qız abituriyentlərin seçimində də belə tendensiya III və IV ixtisas qruplarında müşahidə olunur. Burada 5 faizli altseçmə səviyyəsində qız abituriyentlərin istəyi tam seçməyə nəzərən III qrupda 1.2, IV qrupda 2.2 dəfə yüksəkdir. Digər tərəfdən, qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan dili fənni üzrə yüksək qabiliyyətli oğlanların və qızların I və II qrupların ixtisaslarını seçmə ehtimalı tam seçməyə nəzərən, müvafiq olaraq, I qrupda 1.2 və 1.4 dəfə, II qrupda 2.0 (həm oğlanlar, həm də qızlar üzrə) dəfə zəifdir.

Cədvəl 1.6

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI (2024-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	32.88	38.01	17.19	30.47	14.33	67.12	17.97	11.18	50.12	20.73
10%	32.99	39.49	18.74	29.26	12.51	67.01	19.37	12.20	50.35	18.08
15%	33.80	39.70	20.14	28.84	11.32	66.20	19.84	12.76	50.06	17.33
Ərizələrin paylanması	49.39	47.50	34.50	15.17	2.83	50.61	25.99	22.00	42.72	9.29

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ
ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT
SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN
İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI
(2024-CÜ İLİN MƏZUNLARI)**

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	52.86	60.59	15.98	7.96	15.47	47.14	42.05	11.50	14.71	31.74
10%	51.44	61.35	17.14	8.27	13.24	48.56	41.51	13.37	15.52	29.61
15%	50.76	61.42	18.20	9.04	11.35	49.24	40.44	14.81	18.15	26.60
Ərizələrin paylanması	50.30	48.52	34.53	13.79	3.16	49.70	26.61	22.83	40.29	10.27

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan abituriyentlər I qrupun ixtisaslarına üstünlük verirlər. Belə ki, riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin 60.59%-i ərizələrində bu qrupu seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik qız abituriyentlər seçməsində bir az fərqli mənzərənin şahidi oluruq. Belə ki, bu cür abituriyentlər daha çox I və IV ixtisas qruplarına üstünlük verirlər və riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin, müvafiq olaraq, 42.05 və 31.74%-i ərizələrində bu qrupları seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik həm oğlan, həm qız abituriyentlər III qrupa elə də meyil göstərməyiblər. Oğlan abituriyentlərin tam seçməsinin 13.79%, qız abituriyentlərin 40.29%-i bu qrupu seçmələrinə baxmayaraq, riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı, müvafiq olaraq, 1.7 və 2.7 dəfə az olub. IV ixtisas qrupunda isə bunun tam əksini görürük. 1.29 sayılı cədvəldən də görüldüyü kimi, oğlan abituriyentlərin 3.16%-i, qız abituriyentlərin 10.27%-i IV ixtisas qrupunu seçdiyi halda, yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən müvafiq olaraq 4.9 və 3.1 dəfə çox olub.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

2024-cü ildə qəbul imtahanlarında daha yüksək nəticələri Ordubad, İsmayilli, Qax, Qəbələ, Zaqatala, Masallı, Göyçay, Qubadlı, Laçın, Abşeron rayonlarının, Bakı, Sumqayıt və Mingəçevir şəhərlərinin oğlan abituriyentləri, Şahbuz, İsmayilli, Qubadlı, Qəbələ, Abşeron, Şəki, Göyçay, Salyan, Oğuz, Yardımlı rayonlarından, Sumqayıt və Bakı şəhərlərindən olan qızlar göstəriblər. Bu bölgələri təmsil edən ortastatistik oğlan və qız abituriyentlər qəbul imtahanlarında müvafiq olaraq 260 və 300-dən çox bal toplayıblar (bax: cədvəl 1.8).

Ordubad rayonu istisna olmaqla, digər bütün bölgələr üzrə qız abituriyentlərin imtahan nəticələri oğlanların nəticələrindən yüksəkdir. Bu özünü Salyan, Ağstafa, Şahbuz, Tərtər, Qazax, Oğuz, Ağdaş, Bərdə və Füzuli rayonları üzrə daha qabarıq göstərir. Həmin bölgələrin ortastatistik qız abituriyentlərinin göstəriciləri oğlanların göstəricilərindən ən azı 60 bal çoxdur. Ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı da qızların bu üstünlüyü özünü göstərir. Belə ki, 1.8 sayılı cədvəldə göstərilən 73 bölgənin 72-sində ortastatistik qız abituriyentin balı ortastatistik oğlan abituriyentin balından yüksək olduğu kimi, ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizinə görə də 44 bölgədə qızların göstəriciləri oğlanların göstəricilərindən yüksəkdir. Bu göstəriciyə görə 29 bölgədə oğlanlar qızlardan üstün olublar. Onu da qeyd edək ki, bölgələr üzrə oğlanlarla qızların ümumi sayı, həmçinin qəbul olanların sayında abituriyentlərlə subbakalavrların sayı birlikdə göstərilib.

Cədvəl 1.8

**QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏNORTASTATİSTİK OĞLAN
VƏ QIZLARIN İMTAHAN BALLARI***
(abituriyentlər və subbakalavrlar)
(BÖLGƏLƏR ÜZRƏ)

№	B Ö L G Ə	OĞLANLAR				QIZLAR			
		Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi	Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi
1	Bakı şəhəri	18953	271.510	8327	43.93	21601	307.981	10106	46.78
2	Sumqayıt şəhəri	2603	290.704	1256	48.25	2826	317.433	1355	47.95
3	Abşeron rayonu	2357	260.425	1026	43.53	2689	308.606	1309	48.68
4	Gəncə şəhəri	2186	238.763	810	37.05	2733	280.447	1042	38.13

* Cədvəldə oğlan və qızların ümumi sayında, həmçinin qəbul olanların sayında subbakalavrlar da nəzərə alınıb.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	B Ö L G Ə	OĞLANLAR				QIZLAR			
		Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi	Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi
5	Ağdam rayonu	1265	222.416	464	36.68	1426	264.514	540	37.87
6	Lənkəran rayonu	1019	245.872	408	40.04	1550	259.900	545	35.16
7	Quba rayonu	1057	233.170	356	33.68	1285	258.232	413	32.14
8	Şəki rayonu	1003	256.383	387	38.58	1311	307.676	567	43.25
9	Xaçmaz rayonu	910	201.357	253	27.80	1379	255.759	473	34.30
10	Şəmkir rayonu	944	223.094	343	36.33	1285	264.561	465	36.19
11	Tovuz rayonu	959	245.884	336	35.04	1149	275.217	384	33.42
12	Bərdə rayonu	970	227.351	340	35.05	1131	289.154	438	38.73
13	Masallı rayonu	972	266.826	390	40.12	1099	296.205	399	36.31
14	Cəlilabad rayonu	1069	223.284	366	34.24	933	263.355	328	35.16
15	Kəlbəcər rayonu	875	243.751	336	38.40	808	271.129	330	40.84
16	Füzuli rayonu	750	218.917	239	31.87	877	280.179	318	36.26
17	Mingəçevir şəhəri	703	273.785	308	43.81	919	299.574	411	44.72
18	Sabirabad rayonu	760	230.612	267	35.13	855	257.140	264	30.88
19	Naخçıvan şəhəri	712	247.065	306	42.98	873	289.909	389	44.56
20	Ağcabədi rayonu	744	240.606	258	34.68	814	260.971	296	36.36
21	Salyan rayonu	703	221.604	253	35.99	808	304.122	328	40.59
22	Qəbələ rayonu	609	269.031	258	42.36	827	314.936	345	41.72
23	Laçın rayonu	663	262.606	296	44.65	755	282.171	344	45.56
24	Biləsuvar rayonu	700	217.202	211	30.14	704	271.826	215	30.54
25	Yevlax rayonu	583	226.403	190	32.59	769	259.184	255	33.16
26	Göyçay rayonu	555	266.572	225	40.54	757	305.119	272	35.93
27	Qazax rayonu	597	208.479	177	29.65	706	280.261	263	37.25
28	İmişli rayonu	586	232.879	210	35.84	681	264.157	244	35.83
29	Goranboy rayonu	608	219.157	178	29.28	656	278.462	215	32.77

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	B Ö L G Ə	OĞLANLAR				QIZLAR			
		Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi	Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi
30	Astara rayonu	551	226.501	189	34.30	711	250.436	251	35.30
31	Kürdəmir rayonu	542	220.067	174	32.10	701	263.925	245	34.95
32	Şirvan şəhəri	562	242.333	199	35.41	645	271.931	247	38.29
33	Ağdaş rayonu	518	208.135	145	27.99	683	270.466	211	30.89
34	Zaqatala rayonu	469	267.661	197	42.00	731	290.065	301	41.18
35	Şamaxı rayonu	630	224.140	209	33.17	557	277.527	214	38.42
36	Beyləqan rayonu	561	227.166	172	30.66	602	253.016	188	31.23
37	İsmayıllı rayonu	472	277.349	187	39.62	605	327.376	246	40.66
38	Tərtər rayonu	518	187.293	132	25.48	554	260.039	193	34.84
39	Qusar rayonu	431	231.514	157	36.43	602	262.910	172	28.57
40	Cəbrayıl rayonu	494	248.143	201	40.69	536	285.650	205	38.25
41	Qubadlı rayonu	505	264.567	232	45.94	525	315.699	266	50.67
42	Ağstafa rayonu	474	216.188	146	30.80	538	298.234	206	38.29
43	Şərur rayonu	433	241.153	157	36.26	541	251.280	185	34.20
44	Babək rayonu	462	208.952	139	30.09	487	257.742	178	36.55
45	Göygöl rayonu	403	214.307	127	31.51	533	256.725	174	32.65
46	Gədəbəy rayonu	435	242.675	165	37.93	493	290.538	183	37.12
47	Balakən rayonu	352	242.476	137	38.92	571	280.957	189	33.10
48	Saatlı rayonu	434	246.662	149	34.33	451	293.966	152	33.70
49	Neftçala rayonu	360	248.119	148	41.11	491	273.975	196	39.92
50	Samux rayonu	371	209.295	114	30.73	443	252.095	149	33.63
51	Hacıqabul rayonu	372	209.688	114	30.65	434	267.980	144	33.18
52	Ağsu rayonu	346	202.815	103	29.77	446	232.345	119	26.68
53	Şabran rayonu	308	219.280	87	28.25	436	268.358	137	31.42
54	Ucar rayonu	332	204.071	117	35.24	400	260.269	135	33.75

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	B Ö L G Ə	OĞLANLAR				QIZLAR			
		Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi	Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi
55	Zəngilan rayonu	293	233.368	113	38.57	369	267.845	136	36.86
56	Lerik rayonu	355	220.203	102	28.73	293	257.348	88	30.03
57	Zərdab rayonu	294	216.706	132	44.90	342	239.082	99	28.95
58	Qax rayonu	243	274.903	106	43.62	372	293.275	130	34.95
59	Siyəzən rayonu	288	231.902	99	34.38	314	278.858	98	31.21
60	Yardımlı rayonu	394	247.421	131	33.25	182	300.325	61	33.52
61	Oğuz rayonu	220	231.377	72	32.73	312	301.852	112	35.90
62	Culfa rayonu	196	233.726	81	41.33	314	274.638	131	41.72
63	Ordubad rayonu	185	285.131	93	50.27	317	270.668	123	38.80
64	Qobustan rayonu	247	212.880	67	27.13	190	253.481	59	31.05
65	Şuşa rayonu	170	237.616	69	40.59	227	274.200	91	40.09
66	Şahbuz rayonu	135	247.086	51	37.78	166	328.594	54	32.53
67	Kəngərli rayonu	111	208.371	40	36.04	155	263.313	62	40.00
68	Daşkəsən rayonu	108	207.920	28	25.93	137	226.450	35	25.55
69	Xocalı rayonu	85	223.624	26	30.59	125	261.183	43	34.40
70	Xocavənd rayonu	95	242.920	40	42.11	96	295.923	41	42.71
71	Xızı rayonu	89	237.429	32	35.96	100	277.860	35	35.00
72	Sədərək rayonu	68	227.541	22	32.35	82	282.434	34	41.46
73	Naftalan şəhəri	74	249.100	24	32.43	70	257.452	30	42.86

Toplanmış ballara əsasən aşağı, orta və yüksək bal intervalları daxilində oğlan və qız abituriyentlərin sayının paylanması araşdırılıb (bax: şəkil 1.6–1.8). Təhlil göstərir ki, aşağı və orta bal (0-500) intervallarında oğlan abituriyentlərin sayı qızların sayı ilə, demək olar ki, eynidir. Balları 0-500 intervalına düşən abituriyentlərin 49.1% oğlanlardır. Yüksək (500-700) bal intervalında isə vəziyyət tamamilə fərqlidir. Burada qız abituriyentlər üstünlük təşkil edir. Balları bu intervalda yerləşən abituriyentlərin 42.5%-i

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

oğlanlar (500-600 bal intervalında 40.4%, 600-700 bal intervalında 46.7%), 57.5%-i isə qızlardır (500-600 bal intervalında 59.6%, 600-700 bal intervalında 53.3%). Bu daha çox III qrupdakı nəticələrlə bağlıdır. Belə ki, III qrupa ərizə verənlərin böyük bir hissəsinin qızlar təşkil edir və bu qrupda ana dili, ədəbiyyat və tarix fənlərindən imtahan verilir. Oğlanların böyük hissəsi isə I qrupa üstünlük verir və bu qrupda isə riyaziyyat, fizika və kimya (informatika) fənlərindən imtahan verilir. Göründüyü kimi, I qrupdakı imtahan fənləri III qrupdakı imtahan fənlərindən daha ağırdır. Bu isə, öz növbəsində, III qrupda yüksək bal toplayanların sayının artmasına səbəb olur. Beləliklə, yüksək bal toplayan qızların sayı da bu səbəbdən oğlanlarla müqayisədə daha çox olur.

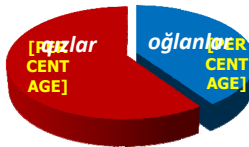
İMTAHAN BALLARININ MÜXTƏLİF İNTERVALLARI ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN PAYLANMASI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

0-500 bal

Şəkil 1.6

500-600 bal

Şəkil 1.7

600-700 bal

Şəkil 1.8

Daha kiçik bal intervalları (0-100, 100-200, 200-300, 300-500, 500-700) daxilində oğlan və qız abituriyent seçmələri üzrə ayrılıqda aparılmış araşdırmalar (bax: şəkil 1.9 və 1.10) göstərir ki, yalnız aşağı bal intervallarında (0-100, 100-200) oğlan abituriyentlərin nisbi çəkisi daha yüksəkdir. Belə ki, qəbul imtahanlarında iştirak edən oğlanların 17.6, qızların isə yalnız 9.6%-i 100-dən az bal toplayıb. 100-200 bal intervalında isə oğlanların və qızların nisbi çəkisi uyğun olaraq 29.9% və 26.2% olmuşdur. Qalan bütün bal intervallarında qızlar (nisbi) sayca üstünlüyə malik olub.

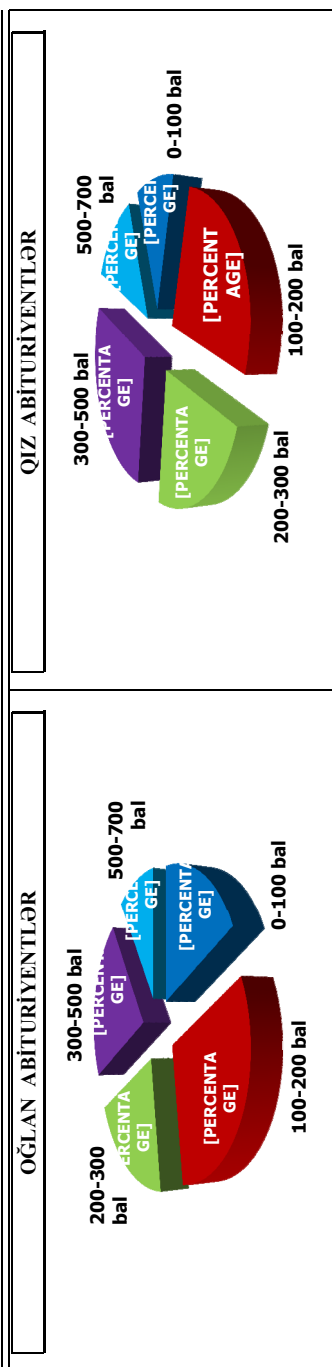
Aşağı bal topladıqları üçün 12516 oğlan və 6482qız müsabiqədən kənar qalıb. Qəbul imtahanlarında iştirak edən qızların 88.64, oğlanların isə 77.21%-i müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanıb.

I-IV qruplar üzrə qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramlarından (bax: şəkil 1.11 və 1.12) görünür ki, II ixtisas qrupunda müsabiqənin zəif olması nəticəsində aşağı bal toplayan abituriyentlərin (II qrupda abituriyentlərin 59.13%-ni oğlanlar təşkil edib) böyük hissəsinin ali təhsil müəssisələrinə qəbul olması, III ixtisas qrupunda isə müsabiqənin yüksək olması nəticəsində aşağı bal toplayan abituriyentlərin daha çox hissəsinin qəbul ola bilməməsi (III qrupda abituriyentlərin 74.26%-ni qızlar təşkil edib) səbəbindən balların paylanma diaqramlarının strukturunda dəyişikliklər baş verib (1.9-1.10 və 1.11-1.12 sayılı şəkillərdəki uyğun diaqramları müqayisə edin). Burada artıq 150-200 və 200-300 bal diapazonlarında oğlan abituriyentlərin, 300-500 və 500-700 bal diapazonlarında isə qız abituriyentlərin üstünlüyü müşahidə olunur.

V ixtisas qrupunda oğlan və qız abituriyent seçmələri üzrə ayrılıqda aparılmış araşdırmalar (bax: şəkil 1.13 və 1.14) göstərir ki, 0-50 və 50-100 bal intervallarında oğlan abituriyentlərin nisbi çəkisi yüksəkdir. Qalan bal intervallarında (100-150, 150-200, 200-300) qızlar üstünlüyə malik olub.

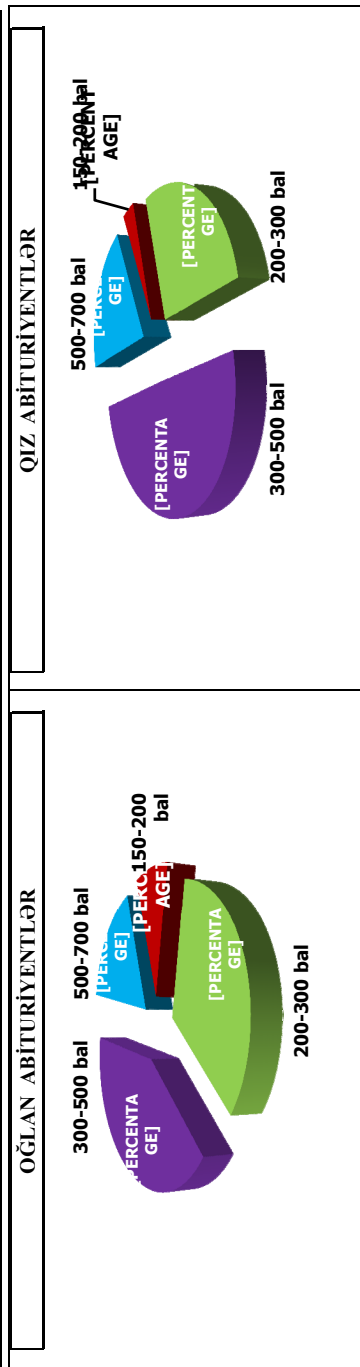
V ixtisas qrupu üzrə qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramlarından (bax: şəkil 1.15 və 1.16) görünür ki, bu ixtisas qrupunda balların paylanma diaqramlarının strukturunda analoji mənzərə müşahidə olunur (1.13-1.14 və 1.15-1.16 sayılı şəkillərdəki uyğun diaqramları müqayisə edin). Burada 30-50, 50-100 və 100-150 bal intervallarında oğlan, 150-200 və 200-300 bal intervallarında qız abituriyentlərin üstünlüyü müşahidə olunur.

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

Şəkil 1.10

QƏBUL OLAN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

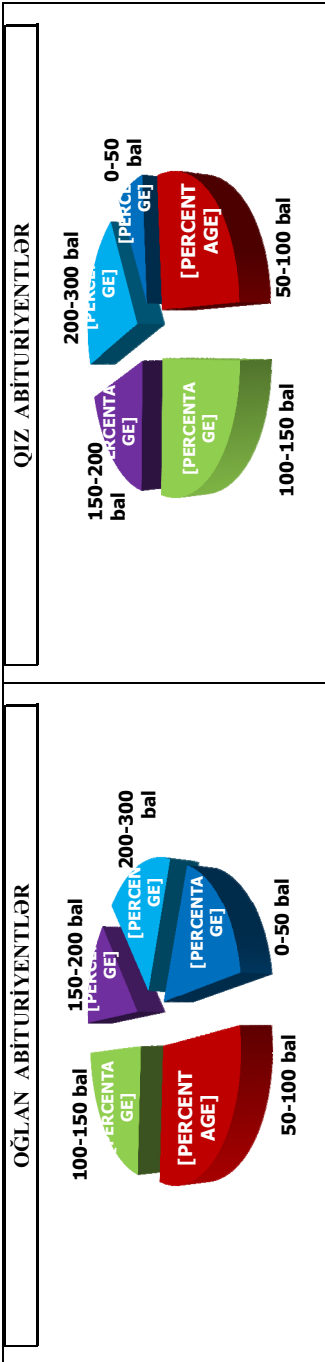

Şəkil 1.11

Şəkil 1.12

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

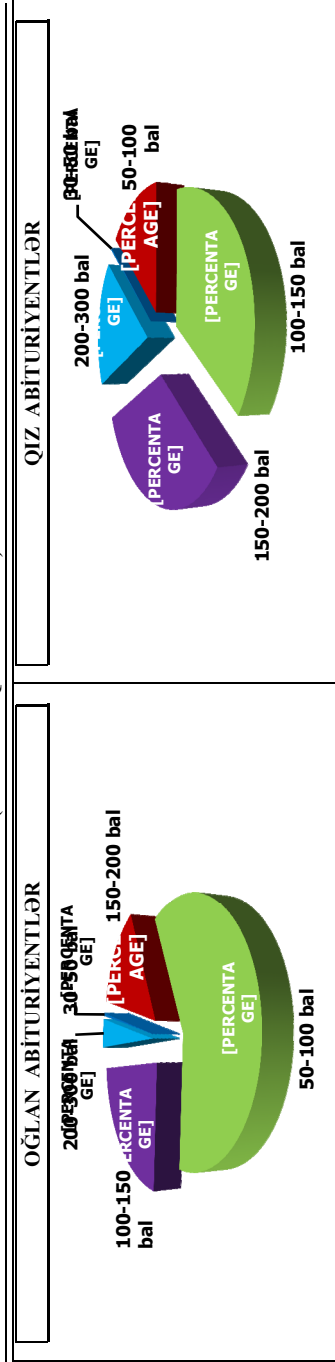
QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (V İXTİSAS QRUPU ÜZRƏ)

Şəkil 1.13

Şəkil 1.14

QƏBUL OLAN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (V İXTİSAS QRUPU ÜZRƏ)

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Respublikanın böyük şəhərlərindən olan abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin təhlili göstərir ki, Sumqayıt şəhərindən olan həm oğlan, həm də qız abituriyentlər bu göstəricilər üzrə üstünlüyə malikdirlər (bax: cədvəl 1.9). Belə ki, Sumqayıt şəhərindən imtahanlarda iştirak edən 2413 oğlan abituriyentin 48.90%-i, 2291 qız abituriyentin isə 52.99%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Respublika üzrə qəbulolma göstəriciləri oğlanlar üzrə 39.53%, qızlar üzrə 45.24%-ə bərabərdir.

Cədvəl 1.9

**RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN
ABİTURIYENTLƏRİN ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ
QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ**

№	ŞƏHƏR	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Azərbaycan Respublikası	111978	54929	57049	47526	21715	25811	42.44	39.53	45.24
2	Sumqayıt	4704	2413	2291	2394	1180	1214	50.89	48.90	52.99
3	Naxçıvan	35444	17695	17749	16894	7778	9116	47.66	43.96	51.36
4	Bakı	1378	625	753	654	280	374	47.46	44.80	49.67
5	Mingəçevir	1390	671	719	636	284	352	45.76	42.32	48.96
6	Gəncə	4247	1991	2256	1635	731	904	38.50	36.72	40.07

Respublikanın böyük şəhərlərini təmsil edən abituriyentlərin dövlət sifarişində ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərini müqayisə etdikdə (bax: cədvəl 1.10) məlum olur ki, Sumqayıt şəhərinin oğlan və qız abituriyentlərinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən plan yerlərinə qəbulolma faizləri (müvafiq olaraq, 32.62% və 32.08%) respublikanın digər şəhərlərinin müvafiq göstəricilərindən yüksək olub.

**RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN
ABİTURİYENTLƏRİN DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA ALI TƏHSİL
MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ**

№	ŞƏHƏR	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Azərbaycan Respublikası	111978	54929	57049	26120	12710	13410	23.33	23.14	23.51
2	Sumqayıt	4704	2413	2291	1522	787	735	32.36	32.62	32.08
3	Bakı	1378	625	753	365	170	195	26.49	27.20	25.90
4	Mingəçevir	35444	17695	17749	9371	4641	4730	26.44	26.23	26.65
5	Gəncə	1390	671	719	306	132	174	22.01	19.67	24.20
6	Naxçıvan	4247	1991	2256	867	389	478	20.41	19.54	21.19

Bütövlükdə, qəbul olan abituriyentlərin 45.69%-ni oğlanlar, 54.31%-ni isə qızlar təşkil edib. Bu göstərici dövlət sifarişə əsasında qəbul olanlar arasında, müvafiq olaraq, 48.66% və 51.34%-ə, ödənişli əsaslarla qəbul olanlar arasında isə 42.07% və 57.93%-ə bərabər olub.

Abituriyentlərlə yanaşı, qəbul olan subbakalavrları da nəzərə alsaq, qəbul olanların 45.11%-ni oğlanlar, 54.89%-ni qızlar, dövlət sifarişə əsasında qəbul olanların 48.87%-ni oğlanlar, 51.13%-ni qızlar, ödənişli əsaslarla qəbul olanların isə 41.03%-ni oğlanlar, 58.97%-ni qızlar təşkil edib.

1.7 sayılı qrafikdə 1992-2024-cü illər üzrə oğlan və qız abituriyentlərin qəbulolma faizinin dinamikası göstərilib. Qrafikdən görüldüyü kimi, 1992-ci ildə oğlan və qız abituriyentlərin qəbulolma faizi praktiki olaraq eyni idi. Sonrakı illərdə oğlan abituriyentlərin qəbulolma faizinin daha yüksək olması müşahidə edilir. Oğlan və qız abituriyentlərin bu göstəricilərinin fərqi 1993-cü ildən etibarən artaraq 1997-ci ildə öz maksimal qiymətinə çatıb.

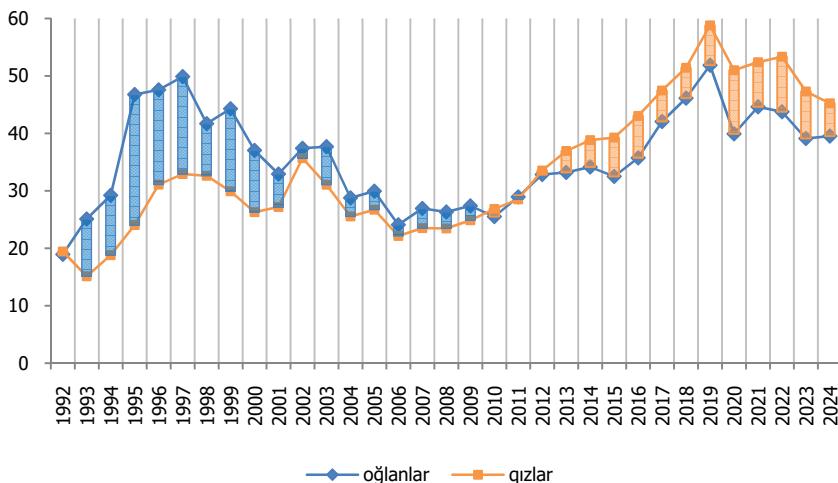
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 iyun 2000-ci il tarixli Fərmanına əsasən, məktəbəqədər təhsil müəssisələri və məktəblərin ibtidai sinifləri üçün pedaqoji kadrların hazırlanması məqsədilə Bakı şəhərində Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu¹ və onun Ağcabədi, Cəlilabad, Gəncə, Qazax, Quba, Mingəçevir, Naxçıvan, Salyan, Sumqayıt, Şamaxı, Şəki və Zaqatala şəhərlərində filialları yaradılıb. Pedaqoji ali təhsil müəssisələrinin

¹**Qeyd:** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 26 noyabr 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qoşulmuşdur. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun filialları Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin filialları hesab olunur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə 2016-cı il iyulun 1-dən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Qazax filialı Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialı, Zaqatala filialı isə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Zaqatala filialı hesab olunur.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

sayının artırılması və onların respublikanın bütün ərazisi üzrə plana uyğun yerləşdirilməsi kənd rayonlarında yaşayan və ali təhsil almaq istəyən tam orta təhsilli qızlar üçün geniş perspektivlər yaradıb. Bu tədbir qısa bir müddətdən sonra öz nəticəsini verib. 2001-ci ildən 2009-cu ilədək qız abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi sürətlə artıb və oğlan abituriyentlərin qəbulolma faizinə yaxınlaşıb və nəhayət, 2010-2024-cü illərdə artıq bu göstəricidə qızlar oğlanları üstələyib.

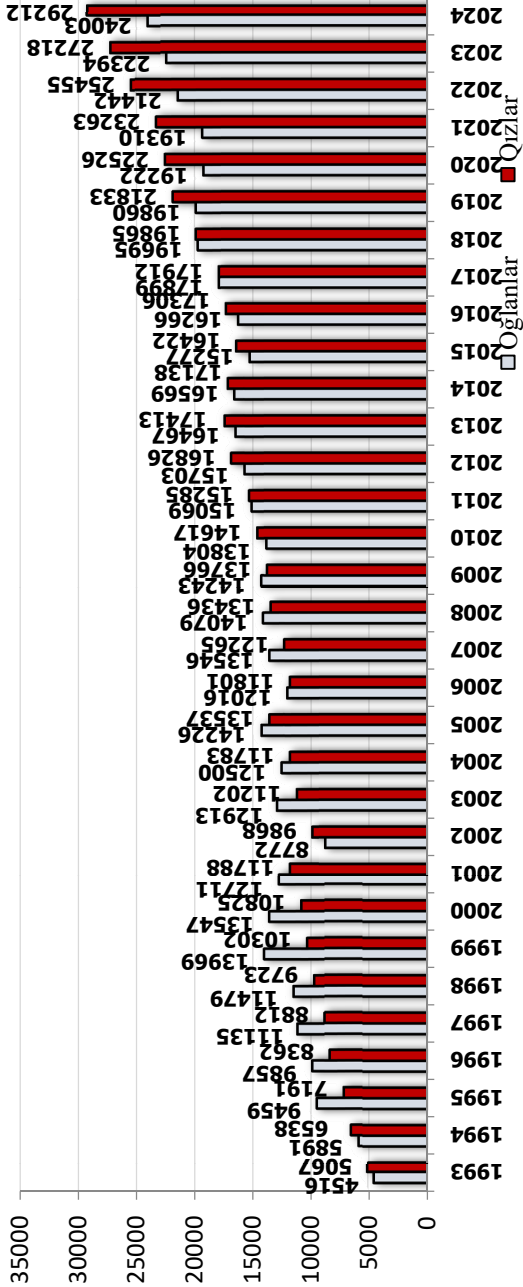
1992-2024-cü İLLƏR ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİNİN DİNAMİKASI

Qrafik 1.7

1993-2024-cü illərdə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qız abituriyentlərin sayının dinamikası 1.17 sayılı şəkildə göstərilib. Son beş ildə qəbul olunan subbakalavrların sayı da nəzərə alınıb.

1993-2024-CÜ İLLƏR ÜZRƏ ALI TƏHSİL MÜƏSSSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLMUŞ
OĞLAN VƏ QIZLARIN SAYININ DİNAMİKASI

Şəkil 1.17

İxtisas qrupları üzrə qəbul olanların (abituriyentlərlə subbakalavrlar birlikdə) paylanması 1.11 sayılı cədvəldə təqdim olunub. Abituriyentlərin istəklərinin paylanması və qəbulun nəticələri, əsasən, üst-üstə düşür.

Cədvəl 1.11

**QƏBUL OLMUŞ OĞLAN VƏ QIZLARIN
İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI**

Qəbul olmuş oğlanlar						Qəbul olmuş qızlar					
Azərb. bölməsi			Rus bölməsi			Azərb. bölməsi			Rus bölməsi		
Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi
I	9716	44.77	I	990	43.04	III	10411	39.30	III	1237	45.51
II	6553	30.19	I (RK)	562	24.43	III (DT)	9588	36.19	III (DT)	1033	38.01
I (RK)	6270	28.89	II	536	23.30	I	6496	24.52	I	438	16.11
I (Rİ)	3446	15.88	I (Rİ)	428	18.61	II	5661	21.37	II	432	15.89
III	2693	12.41	III	369	16.04	I (RK)	4134	15.60	V	329	12.10
III (DT)	2046	9.43	V	300	13.04	IV	2505	9.45	I (RK)	285	10.49
V	1949	8.98	III (DT)	214	9.30	I (Rİ)	2362	8.92	IV	282	10.38
IV	792	3.65	III (TC)	155	6.74	V	1421	5.36	III (TC)	204	7.51
III (TC)	647	2.98	IV	105	4.57	III (TC)	823	3.11	I (Rİ)	153	5.63

1.12 sayılı cədvəldə respublikanın ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qızların sayı haqqında (abituriyentlərlə subbakalavrlar birlikdə) məlumat verilir. Cədvəldən göründüyü kimi, müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qızların nisbi sayları geniş diapazonda dəyişir. “ADA” Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində oğlan və qızların nisbi sayları bir-birinə yaxındır. Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası, Azərbaycan İdman Akademiyası, Bakı Ali Neft Məktəbi, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu, Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri), Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri), Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Milli Aviasiya Akademiyası, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Türkiyə-Azərbaycan Universiteti, Qarabağ Universiteti və Azərbaycan Kooperasiya Universitetinə qəbul olanların böyük hissəsini oğlanlar, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu, Bakı Musiqi Akademiyası, Bakı

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Avrasiya Universiteti, Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası, Bakı Dövlət Universiteti, Xəzər Universiteti, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti, Odlar Yurdu Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Bakı Biznes Universiteti, İtaliya-Azərbaycan Universiteti (layihə ADA Universiteti tərəfindən həyata keçirilir), Azərbaycan Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Qərbi Kaspi Universiteti, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Lənkəran Dövlət Universiteti, Azərbaycan Milli Konservatoriyası, Mingəçevir Dövlət Universiteti və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasına daxil olanların böyük hissəsini isə qız abituriyentlər təşkil edir. Bakı Qızlar Universitetinə qəbul olanların hamısı qızlardan ibarətdir.

Cədvəl 1.12

**QƏBUL OLAN OĞLANLARIN VƏ QIZLARIN
ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ PAYLANMASI**

№	ALİ MƏKTƏBİN ADI	Qəbul olmuşdur			
		Oğlan		Qız	
		Sayı	Faizi	Sayı	Faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	1751	30.19	4049	69.81
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	2378	65.17	1271	34.83
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1696	71.59	673	28.41
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1320	57.32	983	42.68
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	302	32.61	624	67.39
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	521	14.64	3037	85.36
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2019	50.16	2006	49.84
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	258	14.94	1469	85.06
9	Bakı Slavyan Universiteti	250	17.06	1215	82.94
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1235	62.31	747	37.69
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	203	46.67	232	53.33
12	ADA Universiteti	130	51.79	121	48.21
13	İtaliya-Azərbaycan Universiteti (layihə ADA Universiteti tərəfindən həyata keçirilir)	26	41.94	36	58.06
14	Bakı Musiqi Akademiyası	29	21.48	106	78.52
15	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	61	46.92	69	53.08
16	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	178	30.74	401	69.26
17	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	30	11.41	233	88.59
18	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	277	49.38	284	50.62
19	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	49	48.51	52	51.49
20	Azərbaycan İdman Akademiyası	1452	89.35	173	10.65

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

21	Milli Aviasiya Akademiyası	530	65.03	285	34.97
22	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	228	99.13	2	0.87
23	Bakı Ali Neft Məktəbi	237	71.60	94	28.40
24	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	92	65.71	48	34.29
25	Naxçıvan Dövlət Universiteti	639	40.86	925	59.14
26	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	53	20.23	209	79.77
27	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1062	66.17	543	33.83
28	Gəncə Dövlət Universiteti	573	36.15	1012	63.85
29	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	697	67.08	342	32.92
30	Sumqayıt Dövlət Universiteti	641	44.95	785	55.05
31	Mingəçevir Dövlət Universiteti	620	47.15	695	52.85
32	Lənkəran Dövlət Universiteti	780	46.73	889	53.27
33	Qarabağ Universiteti	595	54.44	498	45.56
34	Türkiyə-Azərbaycan Universiteti	49	56.98	37	43.02
35	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	53	69.74	23	30.26
36	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	655	53.43	571	46.57
37	Azərbaycan Universiteti	404	42.17	554	57.83
38	Qərbi Kaspi Universiteti	476	45.16	578	54.84
39	Xəzər Universiteti	341	30.53	776	69.47
40	Bakı Avrasiya Universiteti	308	27.72	803	72.28
41	Bakı Qızlar Universiteti	0	0.00	309	100.00
42	Odlar Yurdu Universiteti	284	31.28	624	68.72
43	Bakı Biznes Universiteti	426	41.36	604	58.64
44	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	95	29.69	225	70.31
	CƏMI	24003	45.11	29212	54.89

Magistratura səviyyəsinə qəbul

2024-cü ildə respublikanın 31 dövlət və 10 özəl ali təhsil müəssisəsinin magistratura səviyyəsinə qəbul aparılıb. Qəbul aparılan ixtisaslaşmalar 71 proqram üzrə qruplaşdırılıb. Qəbul “Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul Qaydaları” ilə tənzimlənib. Qaydalara əsasən, magistratura səviyyəsinə qəbul olmaq hüququna bakalavrlar və digər ali təhsilli şəxslər malikdirlər.

İmtahanda bakalavrların məntiqi təfəkkürü, informatika üzrə bilikləri və xarici dili bilmə səviyyələri test üsulu ilə yoxlanılıb. Cari ildə keçirilən imtahanda ilk dəfə olaraq xarici dil fənni üzrə test tapşırıqları ilə yanaşı, yazı işi də təqdim olunmuşdur. Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə ixtisas magistraturasının ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən və müəyyən edilən müsabiqə şərtini ödəyən bakalavrlar qəbul imtahanını verdikdən sonra

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

əlavə olaraq qabiliyyət imtahanı vermişlər. Nəticələri DİM-in müəyyən etdiyi tələbləri ödəyən bakalavrlar ixtisaslaşma seçiminə buraxılıblar.

Magistratura səviyyəsinə qəbul üçün bütövlükdə 25349 bakalavr ərizə verib (bax: cədvəl 1.13). Onların 50.59%-ni oğlanlar, 49.41%-ni isə qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 60.66%-i bakalavriat səviyyəsinin builki məzunlarıdır (onlardan 58.55%-i oğlan, 41.45%-i qız). Cari ilin məzunları içərisində oğlanların, əvvəlki illərin məzunları (38.32%-i oğlan, 61.68%-i qız) arasında isə qızların payının çoxluğu müşahidə olunur. İddiaçılar ali təhsil müəssisələrinə, əsasən, 2020-ci ildə daxil olanlardır. Həmin ildə 41748 gənc (46.04%-i oğlan, 53.96%-i qız) tələbə adını qazanmışdı. Göründüyü kimi, ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsində təhsilini davam etdirmək istəyən bakalavrların cinsi tərkibi 2020-ci ildə ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə qəbul olanlarla müqayisədə bir qədər dəyişib.

Cədvəl 1.13

ƏRİZƏ VERƏN VƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ BAKALAVRLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

		Oğlanlar	Qızlar	Cəmi
Ərizə verənlərin sayı (faizi)	bütövlükdə	12825 (50.59)	12524 (49.41)	25349
	cari ilin məzunları	9004 (58.55)	6373 (41.45)	15377
Qəbul olanların sayı (faizi)	bütövlükdə	6903 (53.72)	5948 (46.28)	12851
	cari ilin məzunları	5554 (59.70)	3749 (40.30)	9303

İmtahanda 24858 nəfər iştirak edib. Onların 50.50%-ni oğlanlar, 49.50%-ni isə qızlar təşkil edib.

OĞLAN VƏ QIZ BAKALAVRLARIN ALI TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL PROSESİNİN MÜXTƏLİF MƏRHƏLƏLƏRİNDƏKİ SAYLARININ MÜQAYİSƏSİ

Ərizələrin sayı

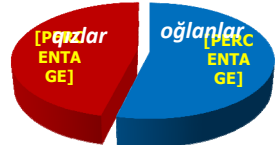
Şəkil 1.18

İxtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin sayı

Şəkil 1.19

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların sayı

Şəkil 1.20

Nəticələrə əsasən magistraturaya 12851 nəfər (imtahanda iştirak edənlərin 51.70%-i, ixtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin 82.26%-i) qəbul olub. İmtahanda iştirak edən oğlan bakalavrların qəbulolma faizi 54.99-yə, qız bakalavrların qəbulolma faizi isə 48.34-ə bərabər olub.

Dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərə ümumilikdə 6463 bakalavr qəbul olub. Onların 60.51%-ni oğlanlar, 39.49%-ni qızlar təşkil edib.

Rezidenturaya qəbul

Rezidenturaya qəbul “Azərbaycan Respublikasında rezidenturaya qəbul qaydaları” ilə tənzimlənib. Qəbul aparılan ixtisaslar baza ali tibb təhsili səviyyəsinə uyğun olaraq istiqamətlər üzrə qruplaşdırılıb.

Qəbul imtahanları test üsulu ilə iki mərhələdə keçirilib. Birinci mərhələdə namizədlərin baza ali tibb təhsili istiqamətinə müvafiq olaraq baza fənləri üzrə, ikinci mərhələdə isə ixtisas fənləri üzrə bilikləri yoxlanılıb. Yalnız imtahanın I mərhələsindəki nəticələri DİM-in müəyyən etdiyi tələbləri ödəyən namizədlər ikinci mərhələyə buraxılıblar. Namizədlərə baza və ixtisas fənlərinin hər birindən ayrılıqda 100 test tapşırığı təqdim olunub.

Rezidenturada təhsil almaq üçün 1657 namizəd ərizə verib. Onların 40.31%-ni (668 nəfər) oğlanlar, 59.69%-ni (989 nəfər) qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 549 nəfəri (33.13%) baza ali tibb təhsilini bu il başa vurub. Onlardan 242 nəfəri oğlan (44.08%), 307 nəfəri isə qız (55.92%) olub.

İmtahanın I mərhələsində 967 (397 nəfər oğlan, 570 nəfər qız) iştirak etmiş və 314-i (119 nəfər oğlan, 195 nəfər qız) məqbul olaraq II mərhələdə iştirak etmək hüququ əldə etmişdir. İmtahanda iştirak edən oğlanların 29.97%-i, qızların isə 34.21%-i I mərhələdə məqbul almışdır.

İmtahanın II mərhələsində 889 namizəd (332 nəfər oğlan, 557 nəfər qız) iştirak edib, onlardan 650 nəfəri (247 nəfər oğlan, 403 nəfər qız) ötən illərdə I mərhələ üzrə imtahan verərək məqbul alanlar olub. 666 nəfər müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanıb. Onların 235 nəfəri oğlan (111 nəfəri cari ilin məzunu), 431 nəfəri qız (158 nəfəri cari ilin məzunu) namizəd olub. İmtahanda iştirak edən oğlanların 70.78%-i (cari ilin məzunlarının 84.09%-i), qızların isə 77.38%-i (cari ilin məzunlarının 85.41%-i) müsabiqə şərtlərini ödəmişdir.

Bundan əlavə, imtahanın I mərhələsində iştirak etmək üçün ali təhsil müəssisələrinin III, IV və V kurs tələbələrinə də imkan yaradılmışdır. Qeyd

edək ki, imtahanın I mərhələsinin nəticəsi 5 il qüvvədə qalır və namizəd bu 5 il ərzində birbaşa imtahanın II mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanır. Bu imkandan faydalanmaq üçün 786 tələbə (329 nəfər oğlan, 457 nəfər qız) müraciət etmiş, onlardan 776-sı (326 nəfər oğlan, 450 nəfər qız) imtahanda iştirak etmiş və 374-ü (159 nəfər oğlan, 215 nəfər qız) məqbul almışdır.

Cədvəl 1.14

TƏHSİL İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ ƏRİZƏ VERƏN VƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ NAMİZƏDLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İstiqamət	Ərizə verən				Qəbul olan			
	oğlanların		qızların		oğlanların		qızların	
	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
Müalicə işi, pediatriya	587	42.44	796	57.56	184	36.51	320	63.49
Stomatologiya	58	43.61	75	56.39	12	33.33	24	66.67
Tibbi profilaktika	23	16.31	118	83.69	8	13.79	50	86.21
CƏMİ	668	40.31	989	59.69	204	34.11	394	65.89

Təhsil istiqamətləri üzrə rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan oğlan və qız namizədlərin sayı barədə məlumat 1.14 sayılı cədvəldə göstərilib. Rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan namizədlər seçmələrində oğlan və qızların sayca nisbi çəkilərində qismən dəyişiklik baş verib. Sənəd verən namizədlərin 40.31%-ni oğlanlar, 59.69%-ni qızlar, qəbul olanlar seçməsində isə namizədlərin 34.11%-ni oğlanlar, 65.89%-ni qızlar təşkil edib. Rezidenturaya qəbul olmaq üçün sənəd verən qız namizədlərin rezidenturaya qəbulolma göstəriciləri (39.84%) oğlan namizədlərin qəbulolma göstəricilərindən (30.54%) yüksəkdir. Cari ilin məzunları arasında da eyni tendensiya müşahidə olunub: oğlan namizədlərin qəbulolma göstəriciləri 44.21%, qızların isə 47.56%-dir.

2. BURAXILIŞ İMTAHANLARI

Respublikanın ümumi təhsil müəssisələrinin ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələrini başa vuran şagirdlərinin yekun buraxılış imtahanları Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən mərkəzləşmiş qaydada keçirilir. “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun attestasiyasının aparılması Qaydaları”na əsasən şagirdlər 9-cu və 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanını tədris dili (Azərbaycan bölməsinin şagirdləri üçün – Azərbaycan dili, rus bölməsinin şagirdləri üçün – rus dili, gürcü bölməsinin şagirdləri üçün – gürcü dili), riyaziyyat və xarici dil fənlərindən vermişlər. Tədris dili Azərbaycan, rus və ya gürcü dillərindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri yalnız riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə imtahan vermişlər.

Həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər yuxarıda qeyd olunan fənlərdən əlavə, dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən də imtahan veriblər.

Buraxılış imtahanlarında iştirak edən şagirdlərin gender tərkibi göstərir ki, 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.71%-ni (79554 nəfər) oğlanlar, 46.29%-ni (68571 nəfər) qızlar təşkil edib. 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında da mənzərə, demək olar ki, buna oxşar olub və imtahanda iştirak edən şagirdlərin 53.20%-i (53948 nəfər) oğlan, 46.80%-i (47453 nəfər) qız şagirdlər olub. Başqa sözlə, hər iki imtahanda oğlan və qız şagirdlərin nisbəti bir-birinə yaxındır. Qeyd edək ki, 2022-ci ildə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.98%-i (70811 nəfər) oğlanlar, 46.02%-i (60369 nəfər) qız şagirdlər olub. Məlum olduğu kimi, 2024-cü ildə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edənlər 2022-ci ildə 9-cu sinfi bitirən şagirdlərdir.

Ayrı-ayrı bölgələr üzrə bu göstəricilər arasında fərqlər müşahidə olunur. 9-cu siniflər üzrə Şamaxı, Qobustan, Xocavənd, Zəngilan, Gədəbəy, Şərur, Kəlbəcər, Zərdab, Daşkəsən, Cəlilabad, Göygöl, Laçın, Lənkəran, Sabirabad, Beyləqan, Samux, Ağsu, Yardımlı rayonları və Naftalan şəhəri, 11-ci siniflər üzrə isə Qobustan, Şamaxı, Kəlbəcər, Cəlilabad, Lerik, Yardımlı, Kürdəmir, Siyəzən, Ağcabədi, Goranboy, Beyləqan, Xızı, Biləsuvar rayonlarının və Şirvan şəhərinin şagirdləri arasında oğlanların payı 55%-dən çoxdur. Bu göstəricilərə iqtisadi rayonlar üzrə baxdıqda görürük ki, iqtisadi

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

rayonlarda bir neçə rayonun göstəriciləri birləşdiyi üçün bu cür fərqlər nisbətən azalmışdır. 9-cu siniflərdə bütün iqtisadi rayonlarda oğlanların nisbi sayı qızların nisbi sayından yüksəkdir və ən böyük fərq (10%-dən çox) Dağlıq Şirvan, Mil Muğan və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarındadır. 11-ci siniflərdə isə Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonundan başqa, digər iqtisadi rayonlarda oğlanların nisbi sayı qızların nisbi sayından yüksəkdir. Ən böyük fərq (10%-dən çox) isə Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda müşahidə olunur.

2024-cü ildə 11-ci sinfi bitirən şagirdlər 2022-ci ildə 9-cu sinfi bitirənlər olduğu nəzərə alınaraq bölgələr üzrə bu illərdəki oğlan və qız şagirdlərin müqayisəli təhlili aparılmışdır. Məlum olmuşdur ki, bir sıra bölgələrdə oğlan və qız şagirdlərin payında müəyyən fərqlər yaranmışdır. 9-cu siniflərlə müqayisədə 11-ci siniflərdə qızların payı Qəbələ, Göyçay, Zaqatala, Ordubad, Sədərək və Qax rayonlarında, oğlanların payı isə Lerik rayonunda ən azı 4% çox olmuşdur. Bu müqayisəni iqtisadi rayonlar üzrə apardıqda görürük ki, Lənkəran–Astara iqtisadi rayonunda 9-cu siniflərlə müqayisədə 11-ci siniflərdə qızların nisbi sayı 46.32%-dən 45.20%-dək, Şəki–Zaqatala iqtisadi rayonunda isə əksinə oğlanların nisbi sayı 52.30%-dən 49.01%-dək azalmışdır.

Cədvəl 2.1

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞİRD LƏRİN
TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI ÜZRƏ PAYLANMASI**

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	BURAXILIŞ İMTAHANI									
		9 İLLİK					11 İLLİK				
		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR	
			Sayı	%- lə	Sayı	%- lə		Sayı	%- lə	Sayı	%- lə
1	Bakı şəhəri	42699	22779	53.35	19920	46.65	28115	14717	52.35	13398	47.65
2	Abşeron rayonu	6613	3606	54.53	3007	45.47	3999	2105	52.64	1894	47.36
3	Sumqayıt şəhəri	5534	2944	53.20	2590	46.80	3888	2058	52.93	1830	47.07
4	Gəncə şəhəri	4354	2299	52.80	2055	47.20	3185	1661	52.15	1524	47.85
5	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	4174	2353	56.37	1821	43.63	3295	1784	54.14	1511	45.86
6	Şəmkir rayonu	3177	1681	52.91	1496	47.09	1871	972	51.95	899	48.05
7	Lənkəran rayonu	2978	1651	55.44	1327	44.56	2062	1062	51.50	1000	48.50
8	Cəlilabad rayonu	2802	1565	55.85	1237	44.15	1896	1103	58.18	793	41.82

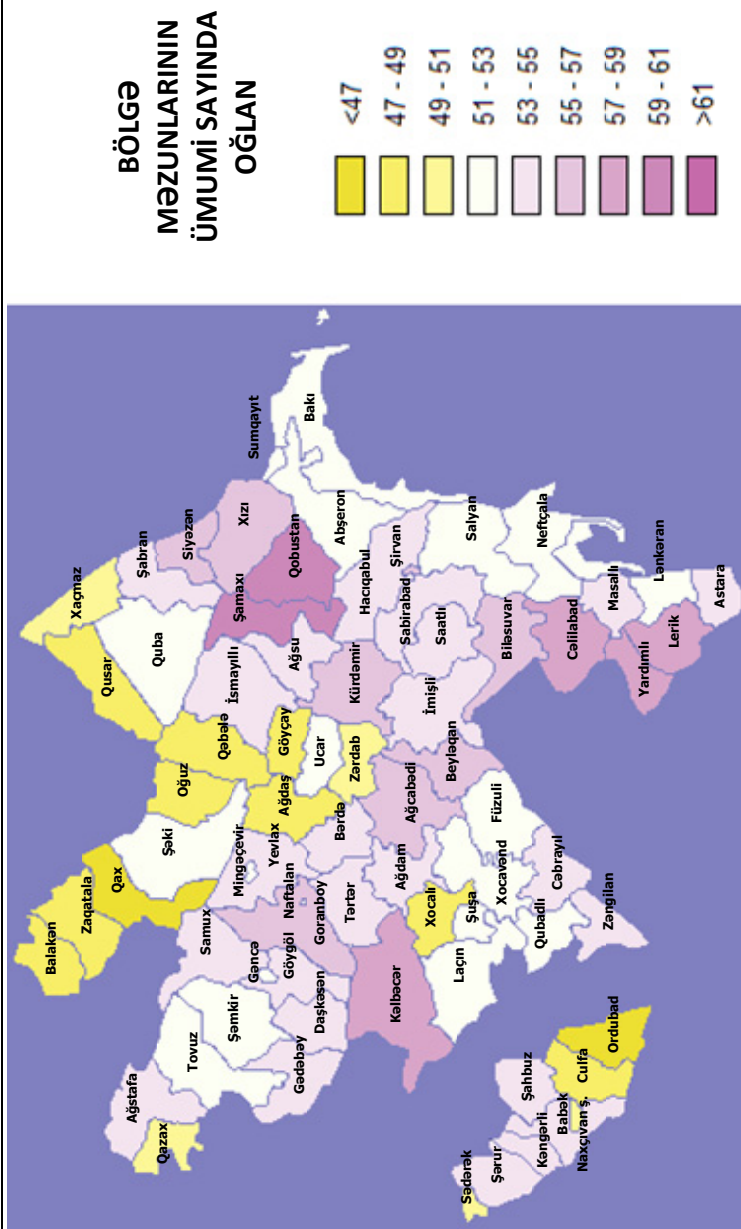
Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	BURAXILIŞ İMTAHANI									
		9 İLLİK					11 İLLİK				
		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR	
			Sayı	%- lə	Sayı	%- lə		Sayı	%- lə	Sayı	%- lə
9	Xaçmaz rayonu	2718	1424	52.39	1294	47.61	1890	959	50.74	931	49.26
10	Masallı rayonu	2615	1423	54.42	1192	45.58	1758	953	54.21	805	45.79
11	Şəki rayonu	2435	1243	51.05	1192	48.95	1888	986	52.22	902	47.78
12	Ağdam rayonu	2337	1268	54.26	1069	45.74	1698	920	54.18	778	45.82
13	Tovuz rayonu	2333	1219	52.25	1114	47.75	1628	862	52.95	766	47.05
14	Quba rayonu	2344	1252	53.41	1092	46.59	1586	824	51.95	762	48.05
15	Bərdə rayonu	2293	1206	52.59	1087	47.41	1466	805	54.91	661	45.09
16	Sabirabad rayonu	2194	1216	55.42	978	44.58	1459	796	54.56	663	45.44
17	Ağcabədi rayonu	2022	1103	54.55	919	45.45	1286	720	55.99	566	44.01
18	Salyan rayonu	1856	1002	53.99	854	46.01	1285	680	52.92	605	47.08
19	Zaqatala rayonu	1628	853	52.40	775	47.60	1166	553	47.43	613	52.57
20	Mingəçevir şəhəri	1537	778	50.62	759	49.38	1164	594	51.03	570	48.97
21	Kəlbəcər rayonu	1502	847	56.39	655	43.61	1189	700	58.87	489	41.13
22	Qəbələ rayonu	1493	803	53.78	690	46.22	1170	561	47.95	609	52.05
23	Göyçay rayonu	1646	871	52.92	775	47.08	980	463	47.24	517	52.76
24	İmişli rayonu	1508	828	54.91	680	45.09	1102	605	54.90	497	45.10
25	Astara rayonu	1570	819	52.17	751	47.83	1039	561	53.99	478	46.01
26	Yevlax rayonu	1451	766	52.79	685	47.21	1004	548	54.58	456	45.42
27	Kürdəmir rayonu	1455	753	51.75	702	48.25	994	565	56.84	429	43.16
28	Laçın rayonu	1349	750	55.60	599	44.40	999	529	52.95	470	47.05
29	Füzuli rayonu	1297	702	54.12	595	45.88	1050	549	52.29	501	47.71
30	Goranboy rayonu	1387	751	54.15	636	45.85	951	528	55.52	423	44.48
31	Naxçıvan şəhəri	1347	692	51.37	655	48.63	981	496	50.56	485	49.44
32	Beyləqan rayonu	1345	745	55.39	600	44.61	898	498	55.46	400	44.54
33	Biləsuvar rayonu	1349	731	54.19	618	45.81	874	481	55.03	393	44.97
34	Qusar rayonu	1275	642	50.35	633	49.65	941	461	48.99	480	51.01
35	Qazax rayonu	1245	614	49.32	631	50.68	900	443	49.22	457	50.78
36	Şamaxı rayonu	1330	790	59.40	540	40.60	798	482	60.40	316	39.60
37	Ağdaş rayonu	1337	654	48.92	683	51.08	789	374	47.40	415	52.60
38	Saatlı rayonu	1296	709	54.71	587	45.29	799	435	54.44	364	45.56
39	Şirvan şəhəri	1213	650	53.59	563	46.41	727	403	55.43	324	44.57
40	Balakən rayonu	1122	604	53.83	518	46.17	740	349	47.16	391	52.84
41	İsmayilli rayonu	1089	568	52.16	521	47.84	764	406	53.14	358	46.86
42	Qubadlı rayonu	1062	544	51.22	518	48.78	736	383	52.04	353	47.96
43	Ağstafa rayonu	1025	529	51.61	496	48.39	755	401	53.11	354	46.89

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

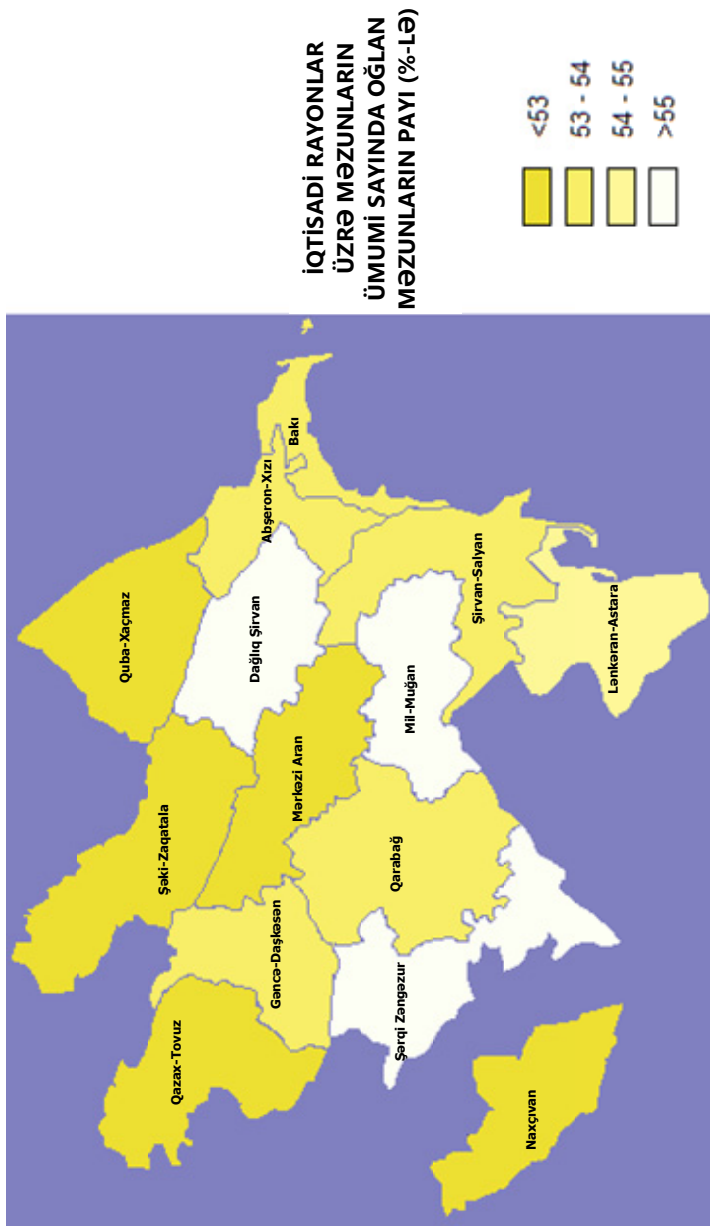
№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	BURAXILIŞ İMTAHANI									
		9 İLLİK					11 İLLİK				
		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR		Şag. ümü- mi sayı	OĞLAN- LAR		QIZLAR	
			Sayı	%- lə	Sayı	%- lə		Sayı	%- lə	Sayı	%- lə
44	Tərtər rayonu	969	500	51.60	469	48.40	754	414	54.91	340	45.09
45	Ucar rayonu	1075	591	54.98	484	45.02	613	324	52.85	289	47.15
46	Neftçala rayonu	970	508	52.37	462	47.63	691	355	51.37	336	48.63
47	Göygöl rayonu	946	527	55.71	419	44.29	677	365	53.91	312	46.09
48	Gədəbəy rayonu	841	482	57.31	359	42.69	763	418	54.78	345	45.22
49	Hacıqabul rayonu	1043	548	52.54	495	47.46	555	305	54.95	250	45.05
50	Cəbrayıl rayonu	876	478	54.57	398	45.43	651	351	53.92	300	46.08
51	Babək rayonu	846	444	52.48	402	47.52	650	349	53.69	301	46.31
52	Şərur rayonu	873	497	56.93	376	43.07	622	332	53.38	290	46.62
53	Samux rayonu	883	487	55.15	396	44.85	590	324	54.92	266	45.08
54	Şabran rayonu	826	440	53.27	386	46.73	554	304	54.87	250	45.13
55	Ağsu rayonu	842	464	55.11	378	44.89	524	285	54.39	239	45.61
56	Zərdab rayonu	687	387	56.33	300	43.67	479	244	50.94	235	49.06
57	Qax rayonu	682	365	53.52	317	46.48	451	207	45.90	244	54.10
58	Siyəzən rayonu	607	319	52.55	288	47.45	444	250	56.31	194	43.69
59	Zəngilan rayonu	584	342	58.56	242	41.44	428	227	53.04	201	46.96
60	Yardımlı rayonu	519	286	55.11	233	44.89	433	248	57.27	185	42.73
61	Lerik rayonu	531	289	54.43	242	45.57	388	225	57.99	163	42.01
62	Oğuz rayonu	523	275	52.58	248	47.42	367	178	48.50	189	51.50
63	Culfa rayonu	457	227	49.67	230	50.33	345	169	48.99	176	51.01
64	Ordubad rayonu	459	231	50.33	228	49.67	334	151	45.21	183	54.79
65	Şuşa rayonu	493	264	53.55	229	46.45	252	133	52.78	119	47.22
66	Qobustan rayonu	424	250	58.96	174	41.04	274	166	60.58	108	39.42
67	Kəngərli rayonu	321	176	54.83	145	45.17	181	99	54.70	82	45.30
68	Daşkəsən rayonu	236	132	55.93	104	44.07	144	79	54.86	65	45.14
69	Xocavənd rayonu	208	122	58.65	86	41.35	127	67	52.76	60	47.24
70	Xızı rayonu	201	110	54.73	91	45.27	134	74	55.22	60	44.78
71	Şahbuz rayonu	154	74	48.05	80	51.95	147	80	54.42	67	45.58
72	Xocalı rayonu	146	80	54.79	66	45.21	131	62	47.33	69	52.67
73	Sədərək rayonu	147	80	54.42	67	45.58	110	56	50.91	54	49.09
74	Naftalan şəhəri	111	73	65.77	38	34.23	95	52	54.74	43	45.26

OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARİÜZRƏ PAYLANMASI (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

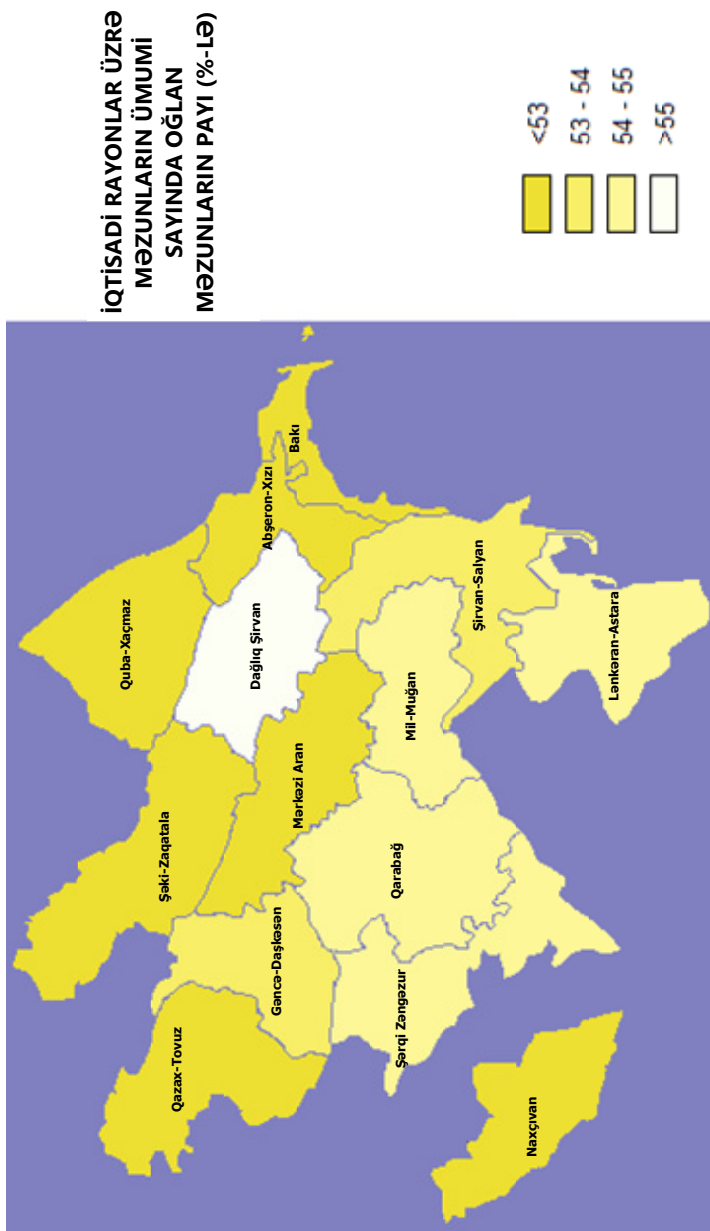
Şəkil 2.2

OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN İQTİSADI ZONALAR ÜZRƏ PAYLANMASI
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

Şəkil 2.3

OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN İQTİSADİ ZONALAR ÜZRƏ PAYLANMASI
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

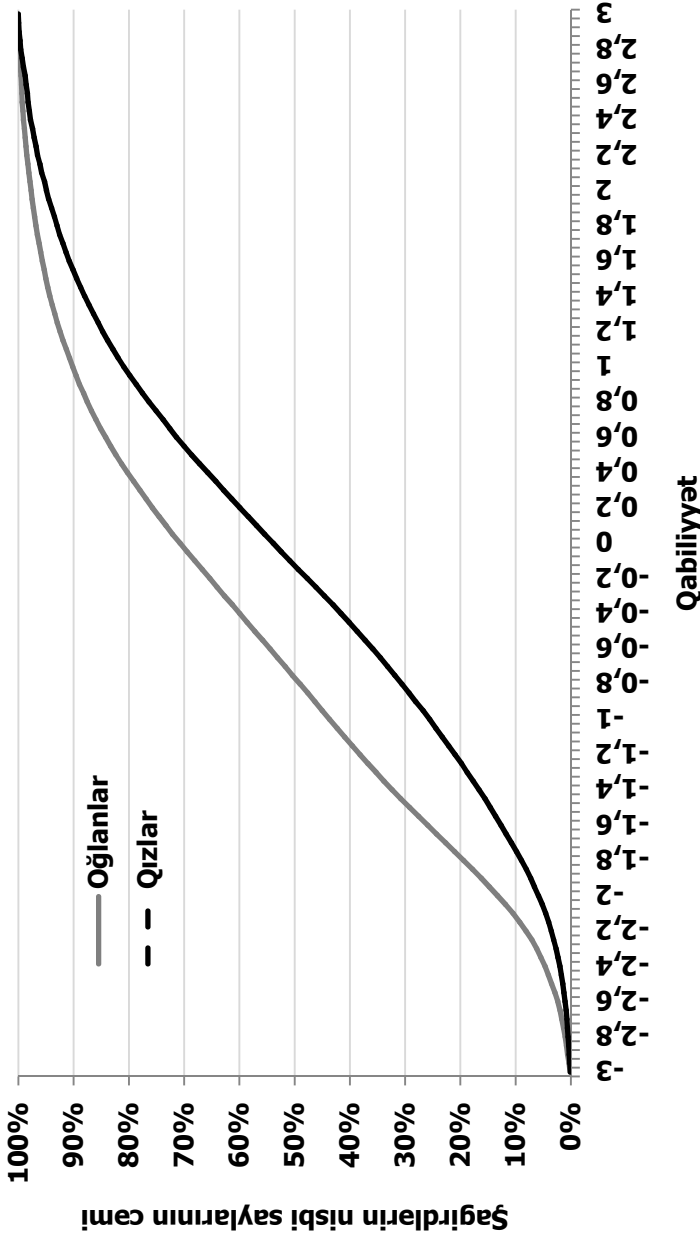

Şəkil 2.4

Buraxılış imtahanı fənləri üzrə oğlan və qız şagirdlərin ikiparametrlı logistik model (BILOG-MG proqram təminatı) əsasında hesablanmış qabiliyyət göstəricilərinin müqayisəli təhlili göstərir ki, tədris dili və riyaziyyat fənləri üzrə qızların bilik və bacarıqları nisbətən yüksəkdir. 2.1 və 2.2 sayılı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin tədris (Azərbaycan) dili fənnindən qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunub. İnteqral əyriyərin müqayisəli təhlili zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, bir əyri digər əyridən nə qədər yüksəkdirsə, məzunların müvafiq altseçməsinin (oğlan, yaxud qız) nəticələri də digəri ilə müqayisədə bir o qədər aşağıdır. Qrafiklərdən görüldüyü kimi, həm 9-cu, həm də 11-ci siniflərdə yüksək qabiliyyət göstəricisinə malik olan qızların nisbi çəkisi oğlanlara nisbətən daha çox olub. Bu tendensiya özünü ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında da göstərir.

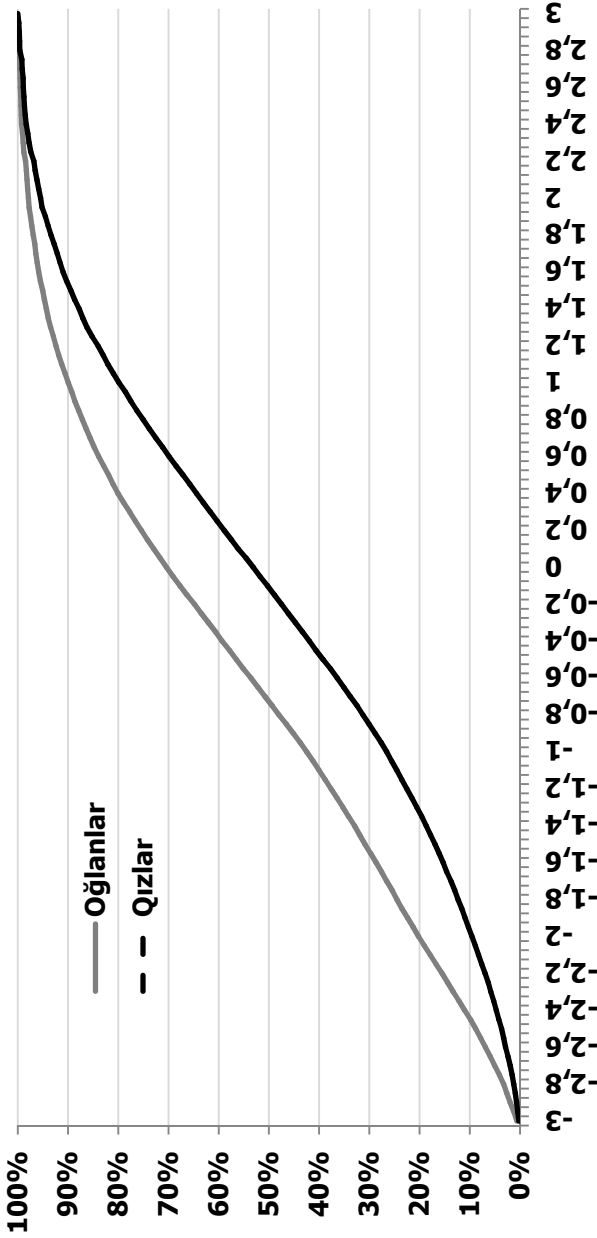
2.3 və 2.4 sayılı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin riyaziyyat fənni üzrə qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunub. Qrafiklərdən görüldüyü kimi, burada da qızların göstəriciləri oğlanlara nisbətən yüksəkdir, lakin bu üstünlük tədris dili fənnində olduğundan azdır.

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN TƏDRİS (AZƏRBAYCAN) DİLİ FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

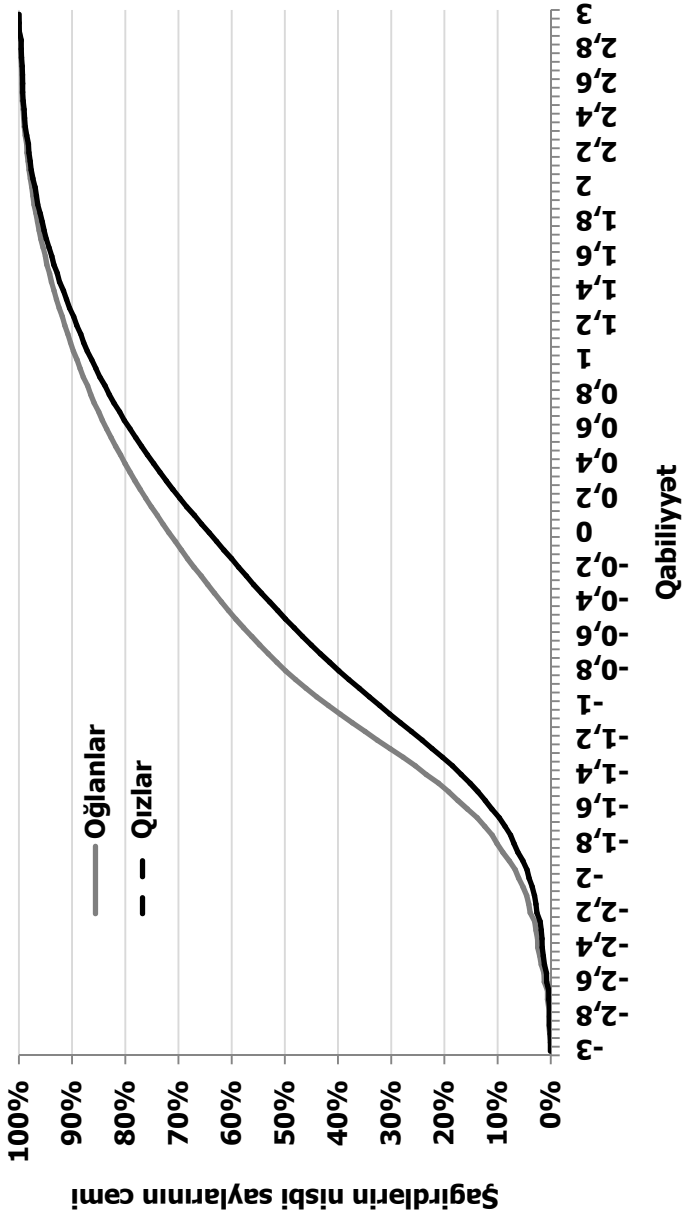
Qrafik 2.1

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN TƏDRİS (AZƏRBAYCAN) DİLİ FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

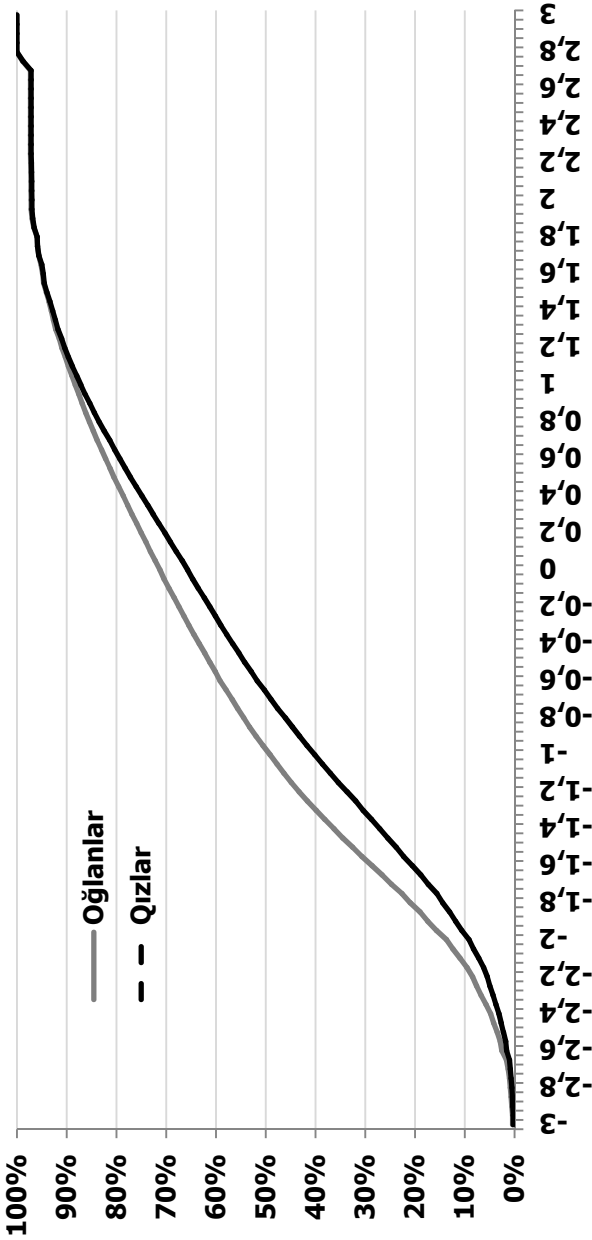
Qrafik 2.2

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

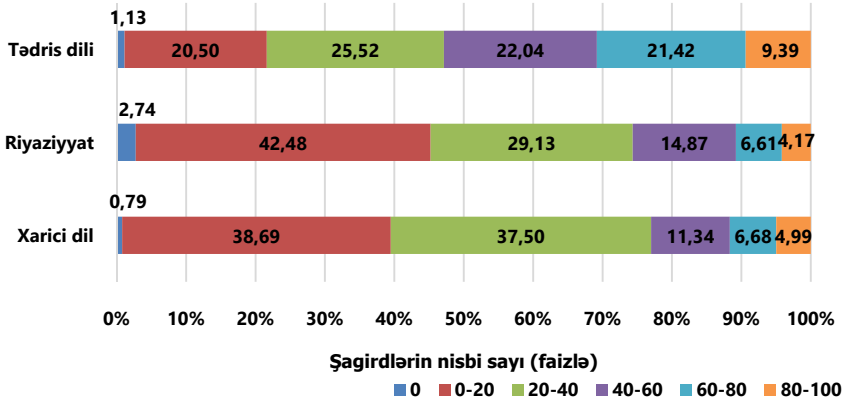
Qrafik 2.3

OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN **RIYAZIYYAT FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT**
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

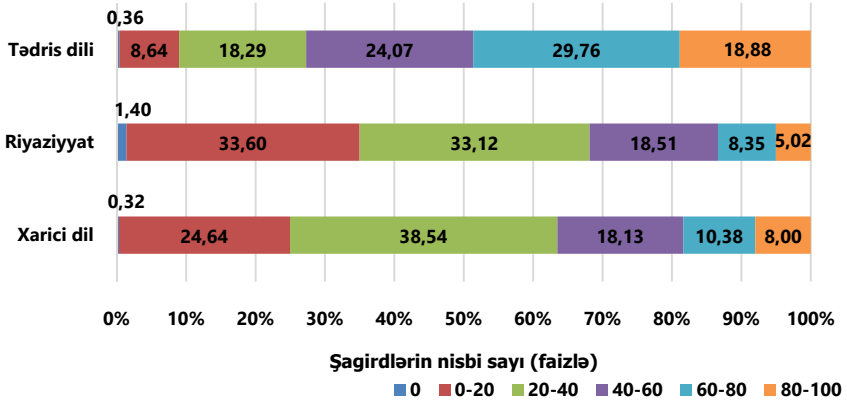
Qrafik 2.4

**Oğlan şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

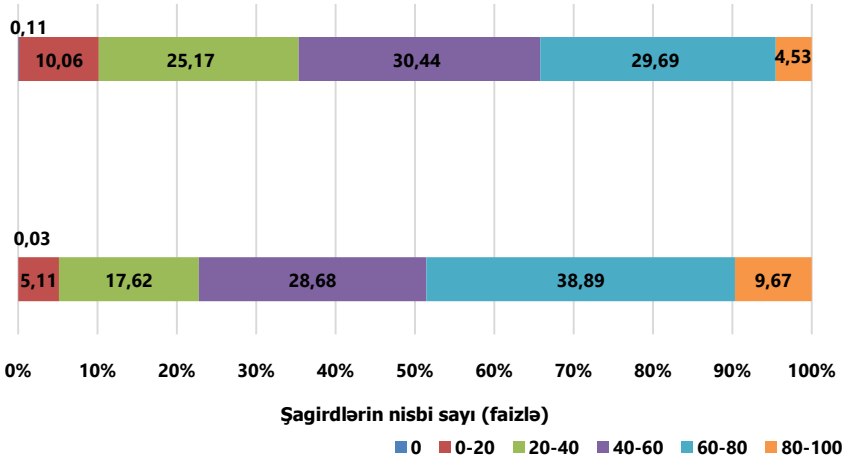
Şəkil 2.5

**Qız şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.6

**Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün
Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə nisbi bal
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

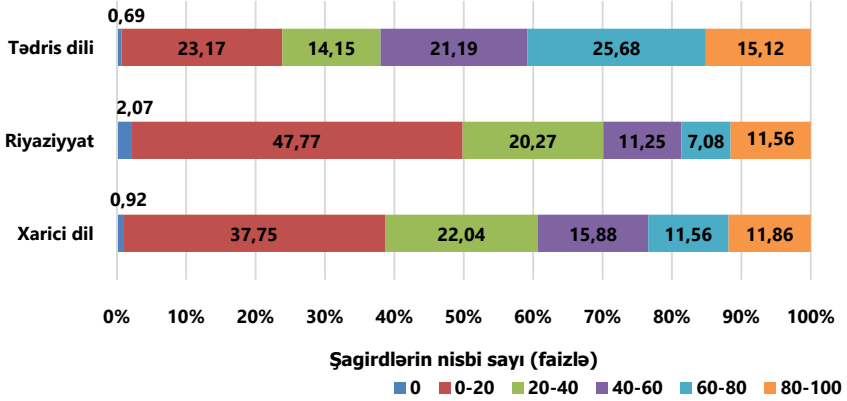

Şəkil 2.7

2.5-2.7 sayılı şəkillərdə 9-cu sinif oğlan və qız şagirdlərin buraxılış imtahanında tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər üçün dövlət dili kimi) fənlərindən nisbi ballara görə paylanmaları təqdim edilmişdir. Şəkillərdən görüldüyü kimi, 9-cu sinfin oğlan şagirdlərinin yarıdan çoxu (47.1%-i) tədris dili fənni üzrə 40 baldan aşağı nəticə göstərmişdir. Belələri qız şagirdlər arasında 27.3%-dir. Bu fənn üzrə oğlanların 30.8%-i, qızların isə 48.6%-i yüksək nəticə (nisbi balı 60-100 olan) göstərmişdir.

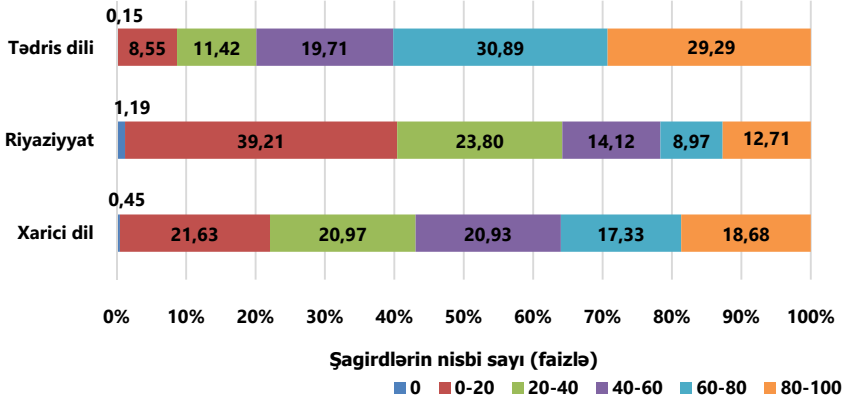
Riyaziyyat fənni üzrə də qızlar oğlanlara nisbətən daha yaxşı nəticə göstərmişlər. Belə ki, oğlanların 74.3%-i aşağı (0-40 bal), 10.8%-i yüksək (60-100 bal) nəticə göstərdiyi halda, belələri qızların, müvafiq olaraq, 68.1 və 13.4%-ni təşkil edib. Xarici dil (2.5 və 2.6 sayılı şəkillərə bax) və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənləri (2.7 sayılı şəkilə bax) üzrə də eyni mənzərənin şahidi oluruq.

**Oğlan şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

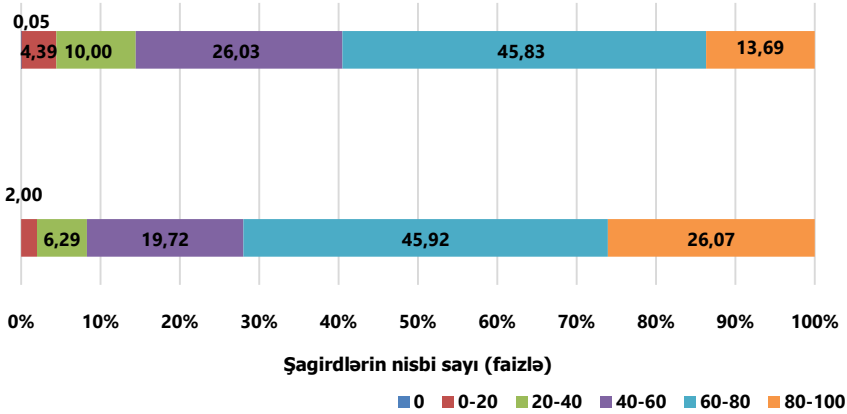
Şəkil 2.8

**Qız şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.9

**Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün
Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə nisbi bal
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.10

2.8-2.10 sayılı şəkillərdə isə 11-ci sinfin oğlan və qız şagirdlərinin buraxılış imtahanında tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər üçün dövlət dili kimi) fənlərindən nisbi ballara görə paylanmaları təqdim edilmişdir. Şəkillərdən görüldüyü kimi, 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında olduğu kimi, 11-ci siniflərdə də bütün fənlər üzrə qız şagirdlərin oğlan şagirdlərdən üstün olması müşahidə olunur. Belə ki, tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənləri üzrə oğlan şagirdlərin, müvafiq olaraq, 38.0, 70.1, 60.7, 14.4 faizi 40 baldan aşağı nəticə göstərib. Bu göstəricilər qız şagirdlər arasında fənlər üzrə, müvafiq olaraq, 20.1, 64.2, 43.1 və 8.3%-dir. Tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənləri üzrə oğlan şagirdlərin, müvafiq olaraq, 40.8, 18.6, 23.4, 59.5 faizi yüksək (60-100 bal) nəticə göstərdiyi halda, belələri qızların, müvafiq olaraq, 60.2, 21.7, 36.0 və 72.0%-ni təşkil edib.

2.2 sayılı cədvəldə buraxılış imtahanında iştirak edən ortastatistik oğlan və qız şagirdlərin imtahan fənləri üzrə nəticələri təqdim edilmişdir. Cədvəldən də görüldüyü kimi, bütün göstəricilər üzrə ortastatistik qız şagird ortastatistik oğlan şagirdi üstələyib. Lakin riyaziyyat fənnindən oğlan və qız şagirdlərin orta ballarının (%-lə) fərqi nəzərə salsaq, bu

fərqin digər fənlərdəkindən kiçik olduğunu görürük. Belə ki, ortastatistik qız şagirdin tədris dili fənni üzrə balı ortastatistik oğlan şagirdin balından 9-cu siniflər üzrə 27.5%, 11-ci siniflər üzrə 27.3%, xarici dil fənni üzrə 9-cu siniflər üzrə 25.3%, 11-ci siniflər üzrə 28.5% çoxdursa, bu fərq riyaziyyat fənni üzrə, müvafiq olaraq, 14.5%-ə və 12.9%-ə bərabərdir. Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün Azərbaycan dili (dövlət dili) fənni üzrə də digər fənlərlə müqayisədə riyaziyyat fənnində olduğu kimi, oğlan və qız şagirdlərin göstəriciləri arasında fərq nisbətən azdır (9-cu siniflər üzrə 14.5%, 11-ci siniflər üzrə 10.5%).

Cədvəl 2.2

BURAXILIŞ İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ORTASTATİSTİK OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ NƏTİCƏLƏRİ

	9-cu sinif şagirdləri			11-ci sinif şagirdləri		
	Oğlan	Qız	Bütöv-lükdə	Oğlan	Qız	Bütöv-lükdə
Tədris dili fənni üzrə orta bal (%-lə)	44.29	56.49	49.94	49.25	62.71	55.55
Riyaziyyat fənni üzrə orta bal (%-lə)	28.47	32.61	30.39	32.15	36.31	34.10
Xarici dil üzrə orta bal (%-lə)	29.85	37.40	33.35	37.68	48.43	42.71
Bütün fənlər üzrə orta bal	102.38	126.33	113.47	118.81	147.20	132.09
Bütün fənlər üzrə orta bal (%-lə)	34.13	42.11	37.82	39.60	49.07	44.03
Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə orta bal (%-lə)	49.44	56.59	52.82	62.06	68.58	65.12

Buraxılış imtahanının fənləri üzrə bütövlükdə ən yüksək orta bal göstəriciləri həm oğlan, həm qız şagirdlər üzrə Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan liseylərə və özəl liseylərə aiddir (bax: cədvəl 2.3).

Ümumilikdə, Yardımlı və Lerik rayonları istisna olmaqla digər bölgələrin hamısında həm 9-cu, həm də 11-ci siniflərin qız şagirdlərinin tədris dili fənnindən orta balı (%-lə) oğlan şagirdlərin orta balından yüksəkdir. 9-cu siniflər üzrə bu fərqin ən çox nəzərə çarpdığı bölgələr Oğuz, Zaqatala, Şəki, Qəbələ, Bərdə, Culfa, Tərtər, Şəmkir, İmişli, İsmayıllı, Neftçala və Ağsu rayonları olub. 11-ci siniflər üzrə bu fərqin ən çox nəzərə çarpdığı bölgələr isə Ağstafa, Sədərək, Samux, Xocavənd, Xocalı və Xızı rayonları olub. Lerik rayonunun oğlan şagirdləri yalnız 9-cu sinif üzrə, Yardımlı rayonunun oğlan şagirdləri isə həm 9-cu, həm də 11-ci siniflər üzrə qız şagirdlərlə müqayisədə tədris dili fənnindən daha yüksək nəticələr göstəriblər.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Riyaziyyat fənni üzrə 9-cu və 11-ci siniflərin qız şagirdlərinin oğlan şagirdlərdən üstünlüyü tədris dili fənnindən fərqli olaraq daha kiçikdir. Riyaziyyat fənnindən qızların oğlanlardan daha çox üstün olduqları bölgələr 9-cu siniflər üzrə Culfa, Daşkəsən, Oğuz, Ordubad, Şəki, Kəngərli və Zaqatala rayonları, 11-ci siniflər üzrə isə Xocavənd, Sədərək, Oğuz və Ağstafa rayonları olub. 9-cu siniflər üzrə cəmi 4 (Lerik, Yardımlı, Qobustan, Şahbuz rayonları), 11-ci siniflər üzrə isə 7 bölgədə (Yardımlı, Ordubad, Zərdab, Laçın, Masallı, Saatlı rayonları və Naftalan şəhəri) oğlanlar qızlardan üstün olublar.

Xarici dil fənni üzrə tədris dili fənnində olduğu kimi, qızların üstünlüyü nəzərəcarpacaq dərəcədə çoxdur. Bu fəndən qızların oğlanlardan çox üstün olduqları bölgələr 9-cu siniflər üzrə Oğuz, Culfa, Ordubad, Xocavənd, Bərdə, Zaqatala, Qəbələ, Daşkəsən rayonları və Naxçıvan şəhəri, 11-ci siniflər üzrə Sədərək, Xocavənd, Oğuz, Füzuli, Qobustan, Kəngərli, Ağstafa, Bərdə və Şamaxı rayonları olub. Yardımlı rayonunun 9-cu sinif üzrə nəticələri istisna olmaqla, həm 9-cu siniflər, həm də 11-ci siniflər üzrə bütün bölgələrdə qızların nəticələri oğlanların nəticələrindən üstün olub.

Cədvəl 2.3

**BURAXILIŞ İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN
ORTASTATİSTİK OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞİRDLƏRİN
İMTAHAN BALLARI (TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ
SEKTORLARI ÜZRƏ)**

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	Sınıf	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Fəd. dil fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
1	Bakı şəhəri	9	22779	117.05	49.53	31.96	35.56	19920	139.98	61.04	35.57	43.34	-11.51	-3.61	-7.78		
		11	14717	139.42	56.30	36.42	46.70	13398	165.40	68.32	39.84	57.25	-12.02	-3.42	-10.55		
2	Abşeron rayonu	9	3606	109.10	48.66	29.02	31.42	3007	135.71	61.32	33.85	40.54	-12.66	-4.83	-9.12		
		11	2105	127.27	50.49	34.75	42.03	1894	157.42	64.54	39.55	53.33	-14.05	-4.80	-11.30		
3	Sumqayıt şəhəri	9	2944	128.18	54.39	35.23	38.56	2590	150.94	64.90	39.57	46.47	-10.51	-4.34	-7.91		
		11	2058	153.67	63.71	40.19	49.77	1830	173.68	72.67	41.94	59.06	-8.96	-1.75	-9.29		
4	Gəncə şəhəri	9	2299	101.09	41.56	27.77	31.76	2055	125.52	53.91	31.72	39.88	-12.35	-3.95	-8.12		
		11	1661	119.81	50.08	28.47	41.25	1524	150.20	63.55	33.99	52.66	-13.47	-5.52	-11.41		
5	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	9	2353	192.52	70.74	56.74	62.25	1821	202.87	76.50	55.40	68.93	-5.76	1.34	-6.68		
		11	1784	203.17	72.07	59.17	70.04	1511	218.25	79.26	59.13	78.06	-7.19	0.04	-8.02		
6	Şəmkir rayonu	9	1681	81.75	35.24	22.53	23.95	1496	112.58	50.55	29.44	32.59	-15.31	-6.91	-8.64		
		11	972	89.23	36.18	24.98	28.07	899	121.44	50.44	31.11	39.90	-14.26	-6.13	-11.83		
7	Lənkəran rayonu	9	1651	92.29	39.77	26.91	25.61	1327	111.13	50.79	28.62	31.72	-11.02	-1.71	-6.11		
		11	1062	101.69	41.21	29.79	30.69	1000	124.17	53.27	31.35	39.55	-12.06	-1.56	-8.86		
8	Cəlilabad rayonu	9	1565	79.77	36.30	23.04	20.43	1237	91.68	45.03	23.11	23.55	-8.73	-0.07	-3.12		
		11	1103	83.83	36.37	25.32	22.15	793	106.78	48.69	27.95	30.15	-12.32	-2.63	-8.00		
9	Xaçmaz rayonu	9	1424	81.94	37.94	21.59	22.41	1294	106.07	51.55	25.21	29.30	-13.61	-3.62	-6.89		
		11	959	79.52	34.43	21.90	23.19	931	118.79	53.41	30.10	35.28	-18.98	-8.2	-12.09		
10	Masallı rayonu	9	1423	82.75	36.69	23.74	22.32	1192	102.87	48.05	26.36	28.46	-11.36	-2.62	-6.14		
		11	953	103.44	46.10	29.28	28.05	805	124.76	57.16	29.11	38.48	-11.06	0.17	-10.43		
11	Şəki rayonu	9	1243	90.32	39.40	26.39	24.53	1192	124.87	56.42	34.60	33.85	-17.02	-8.21	-9.32		
		11	986	101.29	42.26	28.88	30.15	902	137.51	58.05	37.04	42.41	-15.79	-8.16	-12.26		

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	S. i n t i	OĞLANLAR					QIZLAR					Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dil fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə
					Təd. dili fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			
12	Ağdam rayonu	9	1268	87.14	39.10	23.09	24.95	1069	111.90	51.87	27.64	32.38	-12.77	-4.55	-7.43
		11	920	107.33	47.84	25.99	33.49	778	141.20	63.73	31.53	45.94	-15.89	-5.54	-12.45
13	Tovuz rayonu	9	1219	86.93	35.95	25.68	25.29	1114	109.72	46.36	31.07	32.29	-10.41	-5.39	-7.00
		11	862	101.30	42.40	28.37	30.53	766	131.22	57.17	32.27	41.78	-14.77	-3.90	-11.25
14	Quba rayonu	9	1252	89.24	42.07	24.29	23.04	1092	112.65	54.36	28.25	29.78	-12.29	-3.96	-6.74
		11	824	104.14	48.34	27.71	27.89	762	128.26	62.10	29.70	36.04	-13.76	-1.99	-8.15
15	Bərdə rayonu	9	1206	89.37	41.89	22.53	24.94	1087	123.30	57.99	29.82	35.49	-16.10	-7.29	-10.55
		11	805	98.56	40.51	26.82	31.23	661	140.42	58.58	35.26	46.58	-18.07	-8.44	-15.35
16	Sabirabad rayonu	9	1216	74.24	31.36	22.15	20.72	978	90.18	41.76	23.82	24.60	-10.40	-1.67	-3.88
		11	796	87.89	39.25	24.70	23.95	663	110.81	52.14	26.71	31.95	-12.89	-2.01	-8.00
17	Ağcabədi rayonu	9	1103	72.72	30.82	21.00	20.90	919	94.53	42.09	25.50	26.94	-11.27	-4.50	-6.04
		11	720	95.52	41.76	24.53	29.17	566	127.25	58.18	29.36	39.71	-16.42	-4.83	-10.54
18	Salyan rayonu	9	1002	91.17	42.59	24.44	24.14	854	112.53	55.03	27.21	30.30	-12.44	-2.77	-6.16
		11	680	96.22	39.10	29.25	27.87	605	131.57	56.28	34.53	40.76	-17.18	-5.28	-12.89
19	Zaqatala rayonu	9	853	95.00	43.63	23.40	28.06	775	131.72	61.69	31.50	38.54	-18.06	-8.10	-10.48
		11	553	108.27	46.26	28.55	33.46	613	143.34	62.38	34.73	46.23	-16.12	-6.18	-12.77
20	Mingəçevir şəhəri	9	778	106.52	45.53	30.00	30.99	759	130.76	56.90	34.37	39.49	-11.37	-4.37	-8.50
		11	594	133.76	57.12	33.75	42.89	570	157.49	68.10	37.32	52.07	-10.98	-3.57	-9.18
21	Kəlbəcər rayonu	9	847	95.96	43.14	25.87	26.99	655	121.25	55.16	30.36	35.78	-12.02	-4.49	-8.79
		11	700	113.01	47.36	30.67	34.92	489	137.80	59.79	31.49	46.34	-12.43	-0.82	-11.42
22	Qəbələ rayonu	9	803	91.01	39.19	27.30	24.52	690	124.89	55.31	34.68	34.89	-16.12	-7.38	-10.37
		11	561	115.96	46.60	35.49	33.88	609	140.98	59.29	38.13	43.56	-12.69	-2.64	-9.68
23	Göyçay rayonu	9	871	88.54	41.27	22.18	25.09	775	118.11	55.57	28.81	33.73	-14.30	-6.63	-8.64
		11	463	111.69	49.38	27.68	34.62	517	132.45	60.30	30.35	41.80	-10.92	-2.67	-7.18
24	İmişli rayonu	9	828	76.25	33.12	22.95	20.19	680	104.30	48.31	29.01	26.98	-15.19	-6.06	-6.79
		11	605	89.53	41.51	24.08	23.94	497	119.23	57.70	27.87	33.66	-16.19	-3.79	-9.72
25	Astara rayonu	9	819	84.01	35.10	25.31	23.60	751	103.03	45.79	28.33	28.91	-10.69	-3.02	-5.31
		11	561	94.67	36.70	30.59	27.38	478	118.00	49.37	32.80	35.83	-12.67	-2.21	-8.45
26	Yevlax rayonu	9	766	88.36	41.19	22.55	24.62	685	116.99	55.12	27.92	33.95	-13.93	-5.37	-9.33
		11	548	87.55	34.24	23.82	29.49	456	121.07	50.34	31.57	39.17	-16.07	-7.75	-9.68
27	Kürdəmir rayonu	9	753	77.84	33.50	23.59	20.76	702	103.36	47.43	28.56	27.37	-13.93	-4.97	-6.61
		11	565	81.17	33.68	24.77	22.71	429	117.86	53.04	31.22	33.60	-19.36	-6.45	-10.89
28	Laçın rayonu	9	750	101.75	46.21	26.87	28.67	599	124.65	56.72	30.92	37.01	-10.51	-4.05	-8.34
		11	529	129.67	53.54	35.61	40.53	470	145.83	63.10	33.67	49.06	-9.56	1.94	-8.53
29	Füzuli rayonu	9	702	87.12	38.44	23.73	24.96	595	112.00	50.88	28.35	32.77	-12.44	-4.62	-7.81
		11	549	94.79	42.96	22.58	29.24	501	140.95	61.73	32.48	46.74	-18.77	-9.90	-17.50
30	Goranboy rayonu	9	751	88.67	41.57	23.45	23.65	636	114.95	54.56	29.33	31.06	-12.99	-5.88	-7.41
		11	528	90.50	38.34	25.56	26.60	423	124.34	54.42	33.26	36.66	-16.08	-7.70	-10.06
31	Naxçıvan şəhəri	9	692	125.65	55.64	33.22	36.79	655	157.55	69.56	40.27	47.72	-13.92	-7.05	-10.93
		11	496	144.92	61.16	36.66	47.10	485	170.09	71.31	40.44	58.34	-10.15	-3.78	-11.24
32	Beyləqan rayonu	9	745	80.83	33.34	25.57	21.92	600	103.53	45.06	30.84	27.64	-11.72	-5.27	-5.72
		11	498	98.36	42.28	27.74	28.33	400	134.65	60.58	35.19	38.88	-18.30	-7.45	-10.55
33	Biləsuvar rayonu	9	731	84.97	38.23	24.81	21.93	618	105.47	50.12	27.39	27.96	-11.89	-2.58	-6.03
		11	481	97.70	45.61	25.32	26.76	393	127.61	60.00	31.67	35.94	-14.39	-6.59	-9.18
34	Qusar rayonu	9	642	85.34	37.03	23.28	24.87	633	111.74	50.41	28.49	32.55	-13.38	-5.21	-7.68
		11	461	99.37	41.18	26.56	31.27	480	126.75	56.93	28.89	40.80	-15.75	-2.33	-9.53
35	Qazax rayonu	9	614	86.30	35.55	26.11	24.64	631	114.95	49.55	32.53	32.87	-11.00	-6.42	-8.23
		11	443	101.92	44.64	27.48	29.80	457	137.10	60.88	34.78	41.44	-16.24	-7.30	-11.64
36	Şamaxı rayonu	9	790	82.89	36.36	23.88	22.65	540	101.45	47.76	26.15	27.54	-11.40	-2.27	-4.89
		11	482	103.91	49.17	26.35	28.39	316	141.25	66.23	31.62	43.40	-17.06	-5.27	-15.01
37	Ağdaş rayonu	9	654	85.36	41.52	20.46	23.39	683	111.91	55.74	26.20	29.97	-14.22	-5.74	-6.58
		11	374	93.00	44.52	21.76	26.71	415	131.70	61.04	31.28	39.39	-16.52	-9.52	-12.68
38	Saatlı rayonu	9	709	85.65	39.85	22.41	23.40	587	106.41	51.40	26.27	28.74	-11.55	-3.86	-5.34
		11	435	96.39	43.18	25.36	27.85	364	113.91	53.18	25.33	35.41	-10.00	0.03	-7.56
39	Şirvan şəhəri	9	650	89.00	40.75	24.48	23.77	563	112.14	52.22	28.84	31.08	-11.47	-4.36	-7.31
		11	403	107.00	44.93	29.38	32.69	324	136.70	60.01	35.21	41.48	-15.08	-5.83	-8.79
40	Balakən rayonu	9	604	99.48	45.73	26.06	27.68	518	129.06	60.25	32.68	36.13	-14.52	-6.62	-8.45
		11	349	110.66	50.05	27.31	33.30	391	146.63	64.23	35.95	46.44	-14.18	-8.64	-13.14

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gəndər aspektləri

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	S. i. n. i	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dil fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dil fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
41	İsmayilli rayonu	9	568	95.43	41.91	27.34	26.14	521	126.94	57.06	34.22	35.53	-15.15	-6.88	-9.39		
11		406	116.22	49.21	34.09	32.92	358	148.21	64.39	40.49	43.33	-15.18	-6.40	-10.41			
42	Qubadlı rayonu	9	544	118.19	54.34	30.20	33.65	518	146.61	66.57	36.43	43.62	-12.23	-6.23	-9.97		
11		383	146.17	60.01	38.55	47.61	353	168.73	70.29	41.26	57.18	-10.28	-2.71	-9.57			
43	Ağstafa rayonu	9	529	86.15	36.98	26.14	23.03	496	115.22	51.71	32.81	30.70	-14.78	-6.67	-7.67		
11		401	94.05	41.45	25.81	26.79	354	142.85	63.95	36.03	42.87	-22.50	-10.22	-16.08			
44	Tərtər rayonu	9	500	85.66	40.74	21.04	23.89	469	117.58	56.33	28.09	33.17	-15.59	-7.05	-9.28		
11		414	82.08	34.31	21.21	26.56	340	126.23	54.10	30.71	41.41	-19.79	-9.50	-14.85			
45	Ucar rayonu	9	591	83.20	35.71	23.61	23.88	484	103.29	47.73	26.62	28.94	-12.02	-3.01	-5.06		
11		324	87.08	36.81	24.84	25.44	289	121.33	50.88	32.17	38.27	-14.07	-7.33	-12.83			
46	Neftçala rayonu	9	508	90.40	39.10	25.99	25.32	462	121.26	54.13	33.07	34.06	-15.03	-7.08	-8.74		
11		355	104.29	42.09	30.86	31.35	336	132.92	55.74	36.99	40.19	-13.65	-6.13	-8.84			
47	Göygöl rayonu	9	527	89.40	40.94	22.93	25.54	419	118.16	55.80	27.97	34.38	-14.86	-5.04	-8.84		
11		365	89.17	35.65	24.24	29.28	312	124.85	52.69	29.32	42.84	-17.04	-5.08	-13.56			
48	Gədəbəy rayonu	9	482	88.21	40.52	24.62	22.92	359	110.26	52.51	27.92	29.85	-11.99	-3.30	-6.93		
11		418	97.71	38.29	30.12	29.13	345	124.82	52.84	34.37	37.71	-14.55	-4.25	-8.58			
49	Hacıqabul rayonu	9	548	77.84	33.78	22.66	21.39	495	100.93	45.61	27.20	28.12	-11.83	-4.54	-6.73		
11		305	88.56	38.04	28.21	22.30	250	121.24	54.60	32.44	34.20	-16.56	-4.23	-11.90			
50	Cəbrayıl rayonu	9	478	104.51	45.08	30.27	29.16	398	128.28	57.11	34.52	36.66	-12.03	-4.25	-7.50		
11		351	127.73	53.37	34.54	39.83	300	150.12	64.23	38.04	47.86	-10.86	-3.50	-8.03			
51	Babək rayonu	9	444	96.61	46.43	24.81	25.36	402	123.00	59.17	30.14	33.69	-12.74	-5.33	-8.33		
11		349	102.64	46.77	26.18	29.70	301	139.43	63.63	31.46	44.33	-16.86	-5.28	-14.63			
52	Şərur rayonu	9	497	109.07	49.19	30.37	29.51	376	127.37	59.07	33.07	35.23	-9.88	-2.70	-5.72		
11		332	116.82	51.26	30.63	34.93	290	139.65	64.41	34.08	41.17	-13.15	-3.45	-6.24			
53	Samux rayonu	9	487	77.47	33.51	21.80	22.16	396	105.67	47.71	28.43	29.53	-14.20	-6.63	-7.37		
11		324	88.10	39.87	21.31	26.92	266	129.76	60.68	28.91	40.17	-20.81	-7.60	-13.25			
54	Şabran rayonu	9	440	83.77	36.78	23.90	23.05	386	109.14	50.58	29.40	29.04	-13.80	-5.50	-5.99		
11		304	87.00	36.30	26.28	24.42	250	122.56	55.12	30.99	36.45	-18.82	-4.71	-12.03			
55	Ağsu rayonu	9	464	75.90	34.22	22.12	19.56	378	104.57	49.22	28.86	26.48	-15.00	-6.74	-6.92		
11		285	80.60	33.82	24.80	21.98	239	116.40	50.77	31.97	33.66	-16.95	-7.17	-11.68			
56	Zərdab rayonu	9	387	83.79	37.29	23.80	22.70	300	105.89	49.30	27.68	28.91	-12.01	-3.88	-6.21		
11		244	103.97	43.79	31.19	29.00	235	113.85	51.22	28.78	33.85	-7.43	2.41	-4.85			
57	Qax rayonu	9	365	105.91	49.26	28.18	28.47	317	136.75	63.06	35.47	38.22	-13.80	-7.29	-9.75		
11		207	134.54	58.58	37.64	38.32	244	153.34	66.54	40.05	46.75	-7.96	-2.41	-8.43			
58	Siyəzən rayonu	9	319	98.62	42.26	31.19	25.16	288	118.66	51.44	35.49	31.21	-9.18	-4.30	-6.05		
11		250	102.00	41.04	31.00	29.96	194	134.40	55.33	39.22	39.86	-14.29	-8.22	-9.90			
59	Zəngilan rayonu	9	342	104.19	46.54	27.78	29.88	242	131.93	60.33	32.30	39.31	-13.79	-4.52	-9.43		
11		227	115.79	48.63	28.72	38.44	201	153.20	63.86	36.76	52.58	-15.23	-8.04	-14.14			
60	Yardımlı rayonu	9	286	99.68	40.71	35.31	23.51	233	89.36	38.23	29.82	21.54	2.48	5.49	1.97		
11		248	115.68	50.10	37.48	28.10	185	100.96	44.51	27.73	28.71	5.59	9.75	-0.61			
61	Lerik rayonu	9	289	108.45	51.36	32.79	24.34	242	101.79	50.47	25.57	25.69	8.09	7.22	-1.35		
11		225	104.87	47.05	31.23	26.59	163	125.02	59.78	32.79	32.45	-12.73	-1.56	-5.86			
62	Oğuz rayonu	9	275	100.25	43.72	29.55	26.98	248	140.57	63.72	37.90	38.95	-20.00	-8.35	-11.97		
11		178	105.43	47.10	29.41	28.93	189	152.74	64.57	40.98	47.19	-17.47	-11.57	-18.26			
63	Culfa rayonu	9	227	104.39	49.29	27.51	27.59	230	140.60	65.26	36.49	38.85	-15.97	-8.98	-11.26		
11		169	121.36	52.92	33.23	35.21	176	153.25	66.92	40.13	46.19	-14.00	-6.90	-10.98			
64	Ordubad rayonu	9	231	107.79	51.37	28.58	27.83	228	141.68	66.20	36.82	38.66	-14.83	-8.24	-10.83		
11		151	145.48	64.99	40.50	39.99	183	153.66	70.43	37.61	45.61	-5.44	2.89	-5.62			
65	Şuşa rayonu	9	264	99.76	43.05	28.08	28.63	229	122.16	54.99	32.32	34.86	-11.94	-4.24	-6.23		
11		133	117.34	53.55	26.90	36.89	119	148.19	67.23	30.72	50.23	-13.68	-3.82	-13.34			
66	Qobustan rayonu	9	250	92.21	43.36	27.35	21.50	174	113.94	56.70	26.50	30.74	-13.34	0.85	-9.24		
11		166	92.24	43.67	24.69	23.88	108	133.65	63.47	29.59	40.58	-19.80	-4.90	-16.70			
67	Kəngərli rayonu	9	176	103.92	49.03	26.27	28.62	145	131.96	60.31	34.48	37.17	-11.28	-8.21	-8.55		
11		99	100.61	46.57	24.90	29.14	82	142.13	64.15	32.20	45.79	-17.58	-7.30	-16.65			
68	Daşkəsən rayonu	9	132	70.31	31.70	18.47	19.37	104	101.41	44.11	27.37	29.69	-12.41	-8.90	-10.32		
11		79	73.33	30.67	19.75	22.92	65	115.84	50.60	29.53	35.71	-19.93	-9.78	-12.79			
69	Xocavənd rayonu	9	122	94.47	39.77	27.82	26.88	86	124.27	54.68	32.12	37.46	-14.91	-4.30	-10.58		
11		67	114.10	48.76	29.96	35.38	60	167.67	69.47	43.59	54.61	-20.71	-13.63	-19.23			

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL İDARƏLƏRİ VƏ SEKTORLARI	S. in i	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dil fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
70	Xızı rayonu	9	110	80.66	35.21	24.73	20.72	91	104.98	49.18	28.54	27.26	-13.97	-3.81	-6.54		
		11	74	104.01	46.93	28.24	28.83	60	144.53	67.26	33.60	43.67	-20.33	-5.36	-14.84		
71	Şahbuz rayonu	9	74	127.99	57.09	36.98	33.93	80	144.50	67.06	36.86	40.58	-9.97	0.12	-6.65		
		11	80	135.88	56.56	35.39	43.93	67	170.97	71.26	40.84	58.87	-14.70	-5.45	-14.94		
72	Xocalı rayonu	9	80	91.06	41.20	23.48	26.38	66	118.81	54.76	29.25	34.80	-13.56	-5.77	-8.42		
		11	62	93.16	41.04	23.74	28.38	69	134.92	61.63	31.87	41.42	-20.59	-8.13	-13.04		
73	Sədərək rayonu	9	80	95.31	44.48	27.86	22.97	67	116.03	54.71	30.15	31.17	-10.23	-2.29	-8.20		
		11	56	107.82	47.38	29.98	30.46	54	163.66	69.78	43.26	50.62	-22.40	-13.28	-20.16		
74	Naftalan şəhəri	9	73	116.18	54.97	30.13	31.08	38	127.59	59.47	31.21	36.92	-4.50	-1.08	-5.84		
		11	52	115.60	47.14	34.87	33.58	43	136.27	58.39	33.87	44.01	-11.25	1.00	-10.43		

Təqdim edilən material məyyən nəticələr çıxarmağa və ölkəmizdə gender bərabərliyinə nail olmaq sahəsində vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün bir sıra tövsiyələr irəli sürməyə imkan yaradır:

- Gender bərabərliyinə nail olmaq sahəsində vəziyyət qənaətbəxş olsa da, bu sahədə heç də bütün imkanlardan tam istifadə edilmir;
- Fərdi bilik və qabiliyyət prinsipi əsasında vətəndaşların bərabər ali təhsil almaq hüququnun təmin olunması üçün qadınların ali təhsil almasına mane olan müxtəlif sosial, mədəni-məişət xarakterli maneələr aradan qaldırılmalıdır;
- "Oğlanlar ailəni gələcəkdə maddi cəhətdən təmin etdiklərinə görə onların ali təhsil alması daha vacibdir, qızlar isə ev işləri və ailə həyatı ilə məşğul olmalıdır" kimi cəmiyyətdə hələ də yaşamaqda olan köhnəməş və patriarxal təsəvvür və stereotipləri aradan götürmək lazımdır, çünki məhz belə baxışlara görə valideynlər, ilk növbədə, oğlan övladlarının təhsili və hazırlığı üçün xərc çəkməyə üstünlük verirlər;
- Qızların təhsildən uzaqlaşmasına səbəb olan meyillərin (erkən nigahlar, ictimai-iqtisadi səbəblər və s.) qarşısının alınması məqsədilə valideynlər arasında intensiv maarifləndirmə işləri aparılmalıdır;
- İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları qadınlar üçün maksimum dərəcədə əlçatan olmalıdır;
- Bütücdən təhsilə yönələn vəsaitləri daha da artırmaq lazımdır ki, bu da potensial imkanları olan bütün hazırlıqlı qızların ali təhsil almasını stimullaşdırır;
- Təhsil ilə əmək bazarı arasında mövcud olan uyğunsuzluqları aradan qaldırmaq, tədris proqramlarını bazar iqtisadiyyatının yeni tələbləri ilə uzlaşdırmaq məqsədilə onlarda lazımi dəyişikliklər etmək lazımdır;
- Gender təhsilinə, gender tədqiqatlarına, eləcə də valideynlər, idarəedənlər və ümumiyyətlə, vətəndaşlar arasında gender bərabərliyi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

ƏDƏBİYYAT

1. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2014-cü il. TQDK, Bakı –2014.
2. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2015-ci il. TQDK, Bakı –2015.
3. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2016-cı il. DİM, Bakı –2016.
4. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2017-ci il. DİM, Bakı –2018.
5. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2018-ci il. DİM, Bakı –2019.
6. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2019-cu il. DİM, Bakı –2019.
7. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2020-ci il. DİM, Bakı –2020.
8. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2021-ci il. DİM, Bakı –2021.
9. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2022-ci il. DİM, Bakı –2022.
10. “Abituriyent” jurnalı, № 12, 2022.
11. “Abituriyent” jurnalı, № 12, 2024.
12. “Təhsildə gender bərabərliyi” layihəsinin həyata keçirilməsinə dair yekun hesabat. Bakı, 2006. “Qərb” Universiteti, Gender Araşdırmaları Mərkəzi.
13. Каталог ресурсов гендерного образования. Баку, 2005. Resume. Educational Reforms (pp. 117–118).
14. “Gender aspects of the results of the admission examinations”, International Association for Educational Assessment 33rd Annual Conference, Baku, 16-21 September 2007.
15. Крокер Л., Алгина Дж. Введение в классическую и современную теорию тестов. – М.: Логос, 2012
16. www.gender-az.org
17. www.dim.gov.az
18. www.unesco.org/education/educprog/wche/declaration_eng.htm

MÜNDƏRİCAT

QƏBUL VƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNİN GENDER ASPEKTLƏRİ	3
1. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL.....	4
- Bakalavriat səviyyəsinə qəbul.....	4
- Magistratura səviyyəsinə qəbul.....	45
- Rezidenturaya qəbul	47
2. BURAXILIŞ İMTAHANLARI.....	49
ƏDƏBİYYAT.....	71

**Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi razılığı olmadan jurnalın
və ya onun hər hansı hissəsinin təkrar çapı, yayılması,
elektron və ya mexaniki üsulla sürətinin çıxarılması
QADAĞANDIR!**

*Çapa imzalanmışdır 21.05.2024, tiraj 100.
Jurnal redaksiyada kompüterdə yığılmış, səhifələnmiş
və DİM-in mətbəəsində çap edilmişdir.*